
Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen

**24ste studie
2007 – 2008**

Een goede opleiding werkt baanbrekend

Schoolverlaters op zoek naar werk

**VDAB Studiedienst
Keizerslaan 11 1000 BRUSSEL
e-mail: studiedienst@vdab.be**

**Gebruik van gegevens is toegestaan mits een correcte
bronvermelding**

INHOUD

Woord vooraf	5
Methodologie	6
Intrede op de arbeidsmarkt	8
Geografische spreiding	10
Studieniveau – gebruikte afkortingen	11
Overzicht per studieniveau	12
Resultaten per studieniveau	14
Max. secundair onderwijs van de 1 ^{ste} graad	15
Leertijd	16
Deeltijds beroepssecundair onderwijs	18
Algemeen secundair onderwijs van de 2 ^{de} graad	20
Beroepssecundair onderwijs van de 2 ^{de} graad	22
Technisch secundair onderwijs van de 2 ^{de} graad	24
Kunstsecundair onderwijs van de 2 ^{de} graad	26
Algemeen secundair onderwijs van de 3 ^{de} graad	28
Beroepssecundair onderwijs van de 3 ^{de} & 4 ^{de} graad	30
Technisch secundair onderwijs van de 3 ^{de} graad	32
Kunstsecundair onderwijs van de 3 ^{de} graad	34
Professioneel gerichte bachelor	36
Academisch gerichte bachelor	38
Master	40
De link met de arbeidsmarkt	42
Conclusies	49
Bijlage – Opgvolgingscijfers per studieniveau	51

WOORD VOORAF

In deze studie volgen we een nieuwe lichter schoolverlaters één jaar lang en gaan we na hoe hun kennismaking met de arbeidsmarkt verloopt.

Deze schoolverlaters kwamen op de arbeidsmarkt onder een bijzonder gunstig gesternte. Zelden lagen de kaarten zo goed en in quasi alle sectoren lagen werkgevers op de loer om valabele arbeidskrachten aan de haak te slaan. Een aantal schoolverlaters diende zelfs weinig moeite te doen want zij waren reeds verzekerd van een job nog vooraleer zij hun laatste examens aflegden.

Een sterke vraag was er ook oorzaak van dat schoolverlaters met een iets minder gunstig profiel toch nog volop kansen kregen. Een beetje flexibiliteit of, voor de lager geschoolden, de juiste attitudes volstonden dikwijls om snel aan de slag te kunnen gaan.

VDAB-consulenten konden dan weer, gebruikmakend van onder andere hun arsenaal aan tewerkstellingsmaatregelen, kansen bieden aan schoolverlaters uit de kansengroepen en iets minder actieve schoolverlaters een duwtje in de rug geven met een ruim vacatureaanbod.

Het samenspel van al deze factoren zorgde ervoor dat de situatie van schoolverlaters nooit rooskleuriger was. Nooit voorheen waren er minder schoolverlaters werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school en ook het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar lag nooit lager.

En toen was er de crisis ...

De observatieperiode gedurende dewelke de schoolverlaters worden opgevolgd, eindigt gewoontegetrouw op 30 juni, dus voor deze studie volop in de periode van economische hoogconjunctuur. Ondertussen heeft iedereen de mond vol over de crisis en dus konden wij in deze studie ook niet blind blijven voor de gevolgen op de tewerkstelling van schoolverlaters.

In tegenstelling tot andere jaren hebben wij daarom nog een stukje aan deze observatieperiode uitgebreid en onderzoeken we als het ware de crisisbestendigheid van de schoolverlaters nu de arbeidsmarkt er totaal anders uitziet dan in de zomer van 2008. Wij doen dit door te kijken hoeveel schoolverlaters werkzoekend zijn eind februari 2009 en dit aandeel te vergelijken met dat van juni 2008.

Eens te meer hopen wij dat de resultaten van deze studie een waardevolle bijdrage leveren in het debat rond een betere studie- en beroepskeuzeoriëntering, een belangrijk item uit de competentieagenda 2010.

Wij bedanken het departement Onderwijs en Syntra voor het verstrekken van een aantal gegevens, zonder hun bijdrage zou een studie als deze niet mogelijk zijn.

Bij deze publicatie hoort ook een rapportering in detail. Alle opleidingen komen hier aan bod per studieniveau en onderverdeeld naar regio en geslacht.

Dit detailmateriaal kan geraadpleegd worden via de VDAB-website, <http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml> waar u ook een bestelbon kan vinden indien u deze brochure toch liever op papier wilt hebben.

Hebt u ondanks alles toch nog vragen dan zullen wij deze in de mate van het mogelijke beantwoorden. U kunt uw vragen betreffende dit onderwerp richten aan studiedienst@vdab.be

METHODOLOGIE

Het begrip 'schoolverlater'

Het departement Onderwijs voert ieder jaar op 1 februari een telling uit van het aantal leerlingen en studenten.

Voor het bepalen van het aantal schoolverlaters van 2007 wordt de telling van 2007 vergeleken met deze van 2008.

Wie in de telling van 2007 voorkomt maar niet meer in deze van 2008, wordt als schoolverlater beschouwd¹.

Deze redenering klopt niet helemaal.

Schoolverlaters die een leertijd bij Syntra hebben gevolgd vinden wij hier niet terug.

Schoolverlaters die één of meerdere jaren in het buitenland gestudeerd hebben of studies volgden in een niet erkende onderwijsinstelling of in een onderwijsinstelling die niet onder de bevoegdheid valt van het departement Onderwijs, komen in deze bestanden ook niet voor.

Wanneer zij zich inschrijven als werkzoekende bij de VDAB dan vinden wij ze wel terug in de VDAB-bestanden.

Schrijven zij zich niet in als werkzoekende dan vinden wij deze schoolverlaters niet in de Onderwijsbestanden noch in de VDAB-bestanden terug.

Wij komen hier verder nog op terug in de niveaus waar dit effect vooral speelt.

VDAB houdt eveneens een bestand bij van de schoolverlaters die zich als werkzoekende inschrijven in de periode februari 2007 tot en met januari 2008.

Door het departement Onderwijs werd dit VDAB-bestand vergeleken met het Onderwijsbestand. Indien een koppeling kon gemaakt worden dan werden de VDAB-gegevens verrijkt met Onderwijsgegevens.

Van de schoolverlaters die enkel in het Onderwijsbestand voorkwamen en niet in het VDAB-bestand werden de onderwijsgegevens ter beschikking gesteld.

Omdat voor het eerst ook de rijksregisternummers ter beschikking gesteld werden van schoolverlaters die zich initieel niet inschreven als werkzoekende maar later toch nog voorkwamen in de werkzoekendenbestanden, steeg het aandeel bij de VDAB ingeschreven schoolverlaters. Om deze reden werd voor dit aandeel geen vergelijking gemaakt met voorgaande jaren.

Op dezelfde wijze worden ook de VDAB-bestanden vergeleken met de Syntra-gegevens.

Restpercentage (werkzoekend na 1 jaar)².

Van alle schoolverlaters wordt nagegaan wie 1 jaar na het verlaten van de school nog als werkzoekende staat ingeschreven. Dit aantal, vergeleken met het totaal aantal schoolverlaters, noemen wij het **restpercentage**.

Een kleine groep schoolverlaters beantwoordt niet helemaal aan deze definitie. Ofwel stoppen zij hun studies vóór 30 juni en worden zij iets langer dan 1 jaar opgevolgd, ofwel haken zij in het nieuwe schooljaar af vóór januari en worden zij iets korter dan 1 jaar opgevolgd.

Aangezien deze groep beperkt is tot ongeveer 6 à 7% van de schoolverlaters, spreken wij gemakshalve ook van een opvolgingsperiode van 1 jaar na het verlaten van de school.

Het einde van de opvolgingsperiode situeerde zich nog volop in de periode van hoogconjunctuur. Om de gevolgen van de crisis, die kort nadien uitbrak, enigszins te kunnen inschatten werd nog eens een balans opgemaakt eind februari 2009.

Dynamiek

De schoolverlaters die één jaar na het verlaten van de school als werkzoekende bij de VDAB zijn ingeschreven, zijn natuurlijk niet allemaal gedurende gans die periode werkloos geweest. Een aantal onder hen vond een job voor een beperkte duur, werkte één of meerdere keren voor een uitzendkantoor of was op een andere wijze op de arbeidsmarkt actief.

Een ander deel was in de opvolgingsperiode echter nooit uitgeschreven, d.w.z. dat zij tussen de periode dat zij de school verlieten en 30 juni 2007 geen enkele werkervaring konden opdoen.

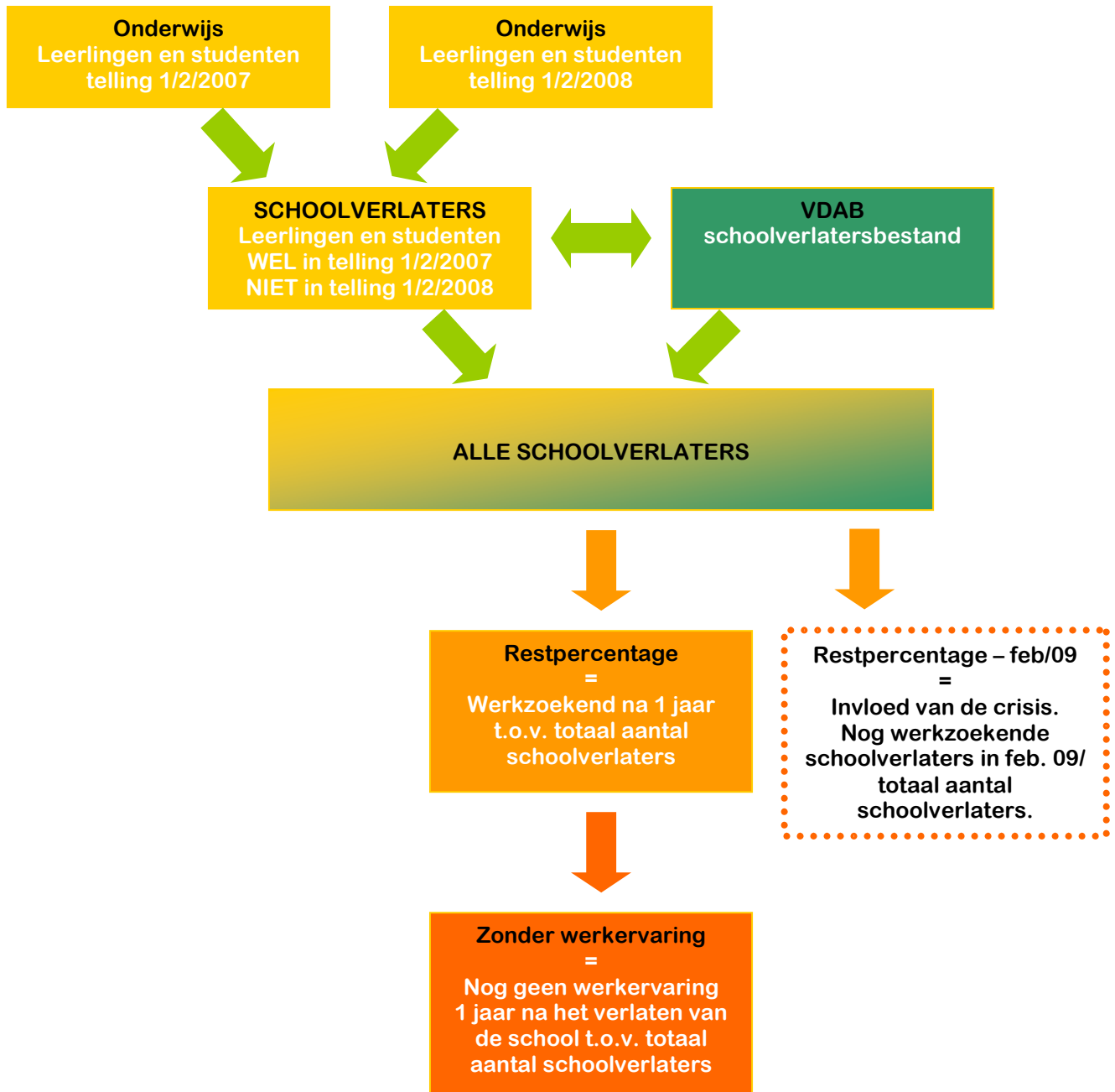
Deze groep '**zonder werkervaring**' vormt de harde kern van de schoolverlatersproblematiek! Hun aandeel wordt eveneens uitgedrukt in een percentage van het totaal aantal schoolverlaters.

¹ Het betreft een basisbestand; schoolverlaters die hun woonplaats buiten het Vlaams Gewest hebben, die om leeftijdsredenen niet meer in aanmerking kunnen komen als schoolverlater of die zijn opgeleid voor een tewerkstelling in een beschermd milieu, worden niet in aanmerking genomen.

² Door de aanwezigheid van het rijksregisternummer in het onderwijsbestand wordt voor het berekenen van het rest% nu voor het eerst ook rekening gehouden met de schoolverlaters die zich initieel niet inschreven als werkzoekende bij de VDAB. Deze wijziging heeft voor gevolg dat het rest% in beperkte mate toeneemt.

SCHEMATISCHE VOORSTELLING

Een analoge werkwijze geldt voor schoolverlaters na een leertijd bij Syntra.

INTREDE OP DE ARBEIDSMARKT

De opvolgingsperiode die voor de meeste van deze schoolverlaters liep van 1/7/2007 t/m 30/6/2008 werd gekenmerkt door een zeer gunstige economische conjunctuur.

De schoolverlaters van 2007 konden zoals nooit tevoren beschikken over talrijke mogelijkheden om hun capaciteiten aan de man of vrouw te brengen. Een groot aantal schoolverlaters moest zelfs geen sollicitatiebrieven schrijven maar werd reeds op de schoolbanken weggeplukt.

In deze studie wordt de transitie school-arbeidsmarkt uitgebreid en gedetailleerd onder de loupe genomen. Alle opleidingen worden onderzocht en ook schoolverlaters die hun opleiding niet afmaakten komen aan bod.

Ondanks het feit dat de arbeidsmarkt steeds complexer wordt biedt een boeiende economie ook kansen voor minder goed opgeleide schoolverlaters. Zij dienen dan wel te beschikken over de juiste werkhoudingen en een dosis flexibiliteit.

De grote vraag vanuit de arbeidsmarkt maakt dat er nooit voorheen zoveel opleidingen waren waar na 1 jaar geen enkele schoolverlater nog werkzoekend was.

De grote vraag naar hoger opgeleiden en het te kleine aanbod bood dan weer kansen aan schoolverlaters die gekozen hebben voor een opleiding die niet zo goed ligt op de arbeidsmarkt maar beschikten over een aantal sociale vaardigheden en een flinke dosis motivatie.

Werkgevers maakten in veel gevallen van de nood een deugd en ondervonden dat schoolverlaters met een profiel dat niet echt hun voorkeur wegdroeg, toch kunnen uitgroeien tot waardevolle medewerkers. Op deze wijze ontstond vaak een win-win situatie voor zowel werkzoekende als werkgever.

Wie op deze bijzonder krappe arbeidsmarkt na 1 jaar nog geen werkervaring opdeed had dan weer alle redenen om een grondig zelfonderzoek te doen. Gelukkig zorgde de gunstige economische toestand en de activeringsinspanningen van de VDAB ervoor dat het aandeel van de schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar daalde tot minder dan 2%.

Hoewel de cijfers in deze studie toch weer een gunstige tendens vertonen ten opzichte van vorige studie kan men er toch niet omheen dat schoolverlaters die zich zonder kwalificaties aanbieden op de arbeidsmarkt kwetsbaar blijven.

Als we het scholingsniveau als uitgangspunt nemen dan zien we het rest% verdubbelen naargelang het scholingsniveau daalt. De kans voor een laaggeschoolde om 1 jaar na het verlaten van de school werkzoekend te zijn is meer dan 4 maal groter dan de kans dat dit een hooggeschoolde overkomt.

Dat ook de woonplaats een rol speelt in het vinden van een eerste job is overduidelijk. De werkloosheidsgraad ligt, zeker voor mannen, in West-Vlaanderen reeds een hele tijd op een historisch laag niveau. Het is dan ook vanzelfsprekend dat mannelijke schoolverlaters daar makkelijker aan de bak komen.

In Vlaams-Brabant, waar de tertiarisering sterk zich heeft doorgezet, is er veel meer vraag naar hooggeschoolden wat dan weer in het voordeel van de vrouwen speelt.

Als schoolverlaters uit de andere Vlaamse provincies voldoende mobiel zijn kunnen zij hier wellicht een graantje meepikken maar zeker bij lager geschoolden is mobiliteit dikwijls een probleem.

Bijna 2 op 3 laaggeschoolden zijn mannen en bij de hooggeschoolden is bijna 6 op 10 schoolverlaters een vrouw. Dit onevenwicht neemt ook in deze studie nog licht toe. De vrouwelijke dominantie bij de hoger geschoolden blijft dus voortduren en dit kan op termijn zorgen voor ernstige onevenwichten omdat mannen en vrouwen dikwijls andere keuzes maken.

Hoe de intrede op de arbeidsmarkt verloopt voor schoolverlaters uit de diverse studieniveaus, -richtingen en opleidingen wordt verder in deze studie in detail besproken.

* Het is mogelijk dat percentages in de grafieken licht afwijken van de waarden in de tekst. Dit is te wijten aan afrondingsfouten.

In voorkomend geval hebben de waarden vermeld in de tekst voorrang op deze in de grafieken.

Via de website van VDAB worden ook detailgegevens ter beschikking gesteld die betrekking hebben op alle opleidingen en die uitgesplitst zijn naar provincie en geslacht.

Sommige gegevens die in deze publicatie niet of slechts summier aan bod kwamen worden in de detailgegevens nog verder uitgediept.

Al deze gegevens kan u raadplegen via de website van de VDAB: <http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml>

Alle schoolverlaters

Aantal schoolverlaters:	77.900
Aantal ingeschreven VDAB:	64.348
Nog werkzoekend na 1 jaar:	7.617
Restpercentage:	9,8%
Zonder werkervaring:	1,9%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 8.707 = + 14%
Mannen: 4.915 = +28%
Vrouwen: 3.792 = + 1%

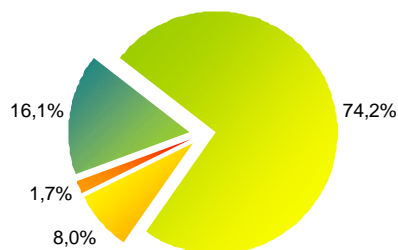
TOTAAL

MANNEN

VROUWEN

■ Niet in VDAB
■ VDAB - aan het werk
■ Nog WZ - met werkervaring
■ Nog WZ - zonder werkervaring

Van alle schoolverlaters die in de periode februari 2007 t/m januari 2008 de school verlieten schreef 82,6% zich in als werkzoekende bij de VDAB op een bepaald moment binnen de opvolgingsperiode.

Omdat in deze studie voor het eerst ook de schoolverlaters die initieel niet in het schoolverlatersbestand van VDAB zaten kunnen opgevolgd worden kan geen vergelijking gemaakt worden met voorgaande jaren.

90,2% van alle schoolverlaters was na 1 jaar niet meer werkzoekend. Iets minder dan 1 op 10 schoolverlaters was nog ingeschreven bij de VDAB. Ook hier zorgt het meenemen van schoolverlaters die zich om diverse redenen iets later inschreven als werkzoekende voor een iets hoger rest%. We opteren er dan ook voor om geen vergelijkingen te maken met het verleden.

7,9% van de schoolverlaters was wel nog ingeschreven na 1 jaar maar had toch **werkervaring** opgedaan gedurende deze periode. Werkzoekenden '**met werkervaring**' zijn, hoewel ze 1 jaar na het verlaten van de school werkzoekend zijn, in de periode tussen hun inschrijving bij de VDAB en 30 juni 2008 minstens één maal uit de werkzoekendenbestanden verdwenen.

Werkzoekenden '**zonder werkervaring**' waren 1 jaar na het verlaten van de schoolbanken nog niet actief op de arbeidsmarkt. 1,9% van de schoolverlaters wachtte op het einde van de opvolgingsperiode nog steeds op een eerste **werkervaring**. Dit is duidelijk beter dan de 3% zonder werkervaring in de vorige studie.

Opvallend is dat zowel rest% als aandeel zonder werkervaring na 1 jaar quasi gelijklopend zijn bij mannen en vrouwen.

Schoolverlaters die 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend zijn en in dat jaar geen enkele werkervaring opdeden, hebben de aansluiting met de arbeidsmarkt compleet gemist.

Deze jongeren verdienen bijzondere aandacht vooraleer ze dreigen weg te zinken in de langdurige werkloosheid.

Eind februari 2009 is het aantal werkzoekende schoolverlaters met 14% toegenomen tegenover eind juni 2008.

Mannelijke schoolverlaters dragen het volle gewicht van de crisis. Het aantal nog werkzoekende schoolverlaters bij de mannen is eind februari 2009 met 28% toegenomen in vergelijking met het aantal eind juni 2008.

Het aantal werkzoekende vrouwelijke schoolverlaters neemt in dezelfde periode toe met iets minder dan 1%.

Geografische spreiding

De provincie Antwerpen telt veruit het grootste aantal schoolverlaters (28,7%) op enige afstand gevolgd door de provincie Oost-Vlaanderen (23,5%). In de andere Vlaamse provincies zijn er beduidend minder schoolverlaters.

Schoolverlaters vinden nog steeds het vlotst de weg naar de arbeidsmarkt in West-Vlaanderen waar na 1 jaar minder dan 1 op 12 schoolverlaters als werkzoekende is ingeschreven en waar slechts 1,4% geen werkervaring kon opdoen gedurende dat jaar.

De provincie Vlaams-Brabant doet het amper minder goed voor wat het rest% betreft maar het aantal schoolverlaters zonder werkervaring ligt hier met 2,1% wel boven het gemiddelde voor alle schoolverlaters.

Limburg, met het kleinste aantal schoolverlaters, strandt qua rest% op een zucht van Antwerpen en Oost-Vlaanderen. Voor wat het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring betreft komt Limburg zelfs op de 2de plaats, na West-Vlaanderen.

Voor het eerst is het rest% bij de Limburgse mannen niet het hoogste in Vlaanderen. We kunnen terecht zeggen dat als het goed gaat in Vlaanderen het dan ook goed gaat voor de Limburgse mannelijke schoolverlaters.

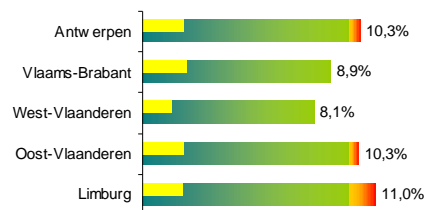
Mannelijke schoolverlaters zijn nog steeds het best af in West-Vlaanderen, het rest% ligt er het laagst. Ook het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar ligt traditioneel het laagst in West-Vlaanderen maar deze provincie moet nu verrassend wel het gezelschap van Limburg dulden.

In tegenstelling tot de mannen krijgen de vrouwelijke schoolverlaters in Limburg de kloof met hun seksegenoten in de andere provincies voorlopig niet gedicht. Met een rest% van 11,9% halen zij zonder meer een gunstig resultaat maar hun achterstand op de provincie Antwerpen bedraagt nog steeds meer dan een vol %punt.

Atypisch is de uitstekende score van West-Vlaanderen voor wat betreft het aandeel zonder werkervaring. Deze provincie haalt nu net als bij de mannen ook bij de vrouwen het beste resultaat voor deze parameter. Vlaams-Brabant dat traditioneel de beste score haalt, laat het hier een beetje afweten.

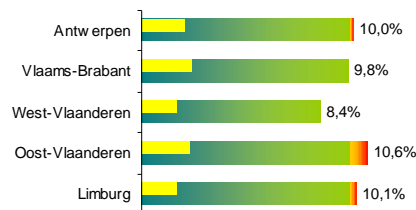
Limburgse vrouwelijke schoolverlaters die het traditioneel moeilijker hebben om werkervaring op te doen, halen nu toch een mooi resultaat.

REST% - TOTAAL

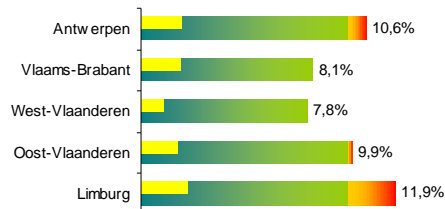
	Schoolverlaters		Nog WZ na 1 jaar		
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	22.355	18.142	2.299	10,3%	2,0%
Vlaams-Brabant	11.938	9.655	1.066	8,9%	2,1%
West-Vlaanderen	14.402	11.852	1.169	8,1%	1,4%
Oost-Vlaanderen	18.333	15.417	1.883	10,3%	2,0%
Limburg	10.872	9.282	1.200	11,0%	1,9%
Vlaanderen	77.900	64.348	7.617	9,8%	1,9%

REST% - MANNEN

	Schoolverlaters		Nog WZ na 1 jaar		
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	11.315	9.025	1.132	10,0%	2,0%
Vlaams-Brabant	6.106	4.925	596	9,8%	2,4%
West-Vlaanderen	7.300	5.859	616	8,4%	1,7%
Oost-Vlaanderen	9.085	7.472	967	10,6%	2,2%
Limburg	5.336	4.549	539	10,1%	1,7%
Vlaanderen	39.142	31.830	3.850	9,8%	2,0%

REST% - VROUWEN

	Schoolverlaters		Nog WZ na 1 jaar		
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	11.040	9.117	1.167	10,6%	1,9%
Vlaams-Brabant	5.832	4.730	470	8,1%	1,8%
West-Vlaanderen	7.102	5.993	553	7,8%	1,0%
Oost-Vlaanderen	9.248	7.945	916	9,9%	1,7%
Limburg	5.536	4.733	661	11,9%	2,1%
Vlaanderen	38.758	32.518	3.767	9,7%	1,7%

- Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
- Deel rest% boven het gemiddelde
- % zonder werkervaring

	Nog werkzoekend in % van het totaal					
	juni 2008			Februari 2009		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Antwerpen	10,0%	10,6%	10,3%	13,1%	10,5%	11,8%
Vlaams-Brabant	9,8%	8,1%	8,9%	10,9%	7,6%	9,3%
West-Vlaanderen	8,4%	7,8%	8,1%	10,5%	8,4%	9,5%
Oost-Vlaanderen	10,6%	9,9%	10,3%	12,9%	10,0%	11,4%
Limburg	10,1%	11,9%	11,0%	15,4%	12,0%	13,7%
Vlaanderen	9,8%	9,7%	9,8%	12,6%	9,8%	11,2%

Het aantal werkzoekende vrouwelijke schoolverlaters neemt globaal amper toe. Onderverdeeld naar provincie zien we enkel een betekenisvolle stijging in West-Vlaanderen waar het rest% echter zeer laag was.

Bij de mannen houdt enkel Vlaams-Brabant stand. In Oost-Vlaanderen, Antwerpen en West-Vlaanderen neemt het aantal mannelijke werkzoekende schoolverlaters sterk toe. Voor Limburg oogt de toestand dramatisch, het aantal mannelijke schoolverlaters op zoek naar werk is er met meer dan de helft toegenomen.

Studieniveau Gebruikte afkortingen

Gebruikte afkortingen	Benaming studieniveau	Korte naam
<p>Om de gegevens betreffende de schoolverlaters op een zinvolle manier te kunnen analyseren, is het nodig de totale populatie te verdelen in een aantal kleinere groepen. Wij noemen ze studieniveaus hoewel dit begrip in de onderwijswereld wellicht een andere betekenis heeft.</p>	Laaggeschoold:	
<p>Soms worden indelingen gebruikt die een samenvoeging zijn van verschillende studieniveaus.</p>	Max. sec. onderwijs van de 1 ^{ste} graad	Max. SO1
<p>De indeling in niveaus en groter vindt u hiernaast.</p>	Leertijd (Syntra)	LEERTIJD
<p>Voor de indeling in studieniveaus worden schoolverlaters die een niveau aanvatten maar niet afmaakten, teruggezet naar hun vorig studieniveau dat zij wel afmaakten.</p>	Deeltijds beroepssecundair onderwijs	DBSO
<p>Schoolverlaters die in het hoger onderwijs een gespecialiseerde of aanvullende opleiding volgden, worden eveneens teruggezet naar hun behaalde basisdiploma.</p>	Algem. sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	ASO2
<p>Deze werkwijze wordt vooral gehanteerd om versnippering tegen te gaan.</p>	Beroepssec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	BSO2
<p>In de detailgegevens worden alle gegevens immers nog eens geventileerd naar geslacht en regio</p>	Technisch sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	TSO2
<p>(http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml)</p>	Kunstsec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	KSO2
<p>Tot en met de 3de graad en de 4de graad van het secundair onderwijs, wordt geen rekening gehouden of iemand al dan niet geslaagd is.</p>	Middengeschoold:	
<p>Voor het hoger onderwijs worden enkel de schoolverlaters vermeld die daadwerkelijk een diploma behaalden.</p>	Algem. sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	ASO3
<p>In wat volgt worden de resultaten per studieniveau besproken.</p>	Beroepssec. onderwijs van de 3 ^{de} & 4 ^{de} graad	BSO3 & BSO4
<p>Voor de studieniveaus t/m de 2de graad secundair onderwijs is de bespreking summier, vanaf de 3de graad secundair onderwijs volgt een meer uitgebreide bespreking.</p>	Technisch sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	TSO3
	Kunstsec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	KSO3
	Hooggeschoold*:	
	Professioneel gerichte bachelor	PBA
	Academisch gerichte bachelor	ABA
	Master	MA

* In de studie is geopteerd om nu reeds de nieuwe BaMa-structuur te gebruiken, ook al komen nog diploma's voor uit de vroegere indelingen.

In de rapportering worden de academisch gerichte bachelors als niveau behandeld. Verdere uitsplitsingen worden niet gemaakt wegens te kleine aantallen.

In de verdere rapportering wordt gemakshalve gesproken van professionele en academische bachelors i.p.v. professioneel en academisch *gerichte* bachelors.

Overzicht per studieniveau

Het aandeel van de laaggeschoolden in het totaal van de schoolverlaters blijft op hetzelfde niveau (van 14,9% naar 15,1%). Het aandeel van deze laaggeschoolden 1 jaar na het verlaten van de school blijft echter jaar na jaar licht toenemen (van 33,6% naar 34,9%). Laaggeschoolde schoolverlaters krijgen het dus steeds moeilijker om hun plaats op de arbeidsmarkt te veroveren en te behouden.

Het aandeel van de middengeschoolden ligt 1 jaar na het verlaten van de school vrijwel op hetzelfde niveau als hun aandeel bij het verlaten van de school. De middengeschoolden doen het daarmee iets beter dan in de vorige studie.

Het aandeel hooggeschoolde schoolverlaters daalt licht t.o.v. vorige studie (40,1% t.o.v. 41,2%) maar 1 jaar na het verlaten van de school bedraagt hun aandeel nog slechts 20,7% wat beter is dan in de vorige studie (21,3%).

Hoe hoger de scholingsgraad, hoe minder kans om als schoolverlater werkloos te blijven.

Enkel de LEERTIJD en ASO2 in mindere mate vormen de positieve uitzonderingen terwijl het KSO3 in negatieve zin een uitzondering vormt op deze regel.

Bij de groep **laaggeschoolden** hebben vooral schoolverlaters die max. de 1ste graad beëindigden en schoolverlaters uit de 2de graad BSO en het deeltijds beroepsonderwijs (DBSO) het moeilijk. Hun aansluiting met de arbeidsmarkt blijft problematisch.

Hoopgevend voor deze groep is dan weer dat ze wel, meer dan vroeger, kansen krijgen om werkervaring op te doen. Het activeringsbeleid gesteund door het grote aanbod aan jobs levert hier voortreffelijk werk.

Bij de **middengeschoolden** is nog quasi 1 op 10 schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar. Dit is een gevoelige verbetering t.o.v. de vorige studie ondanks een iets andere berekening van het rest% dat normaal een hoger rest% oplevert.

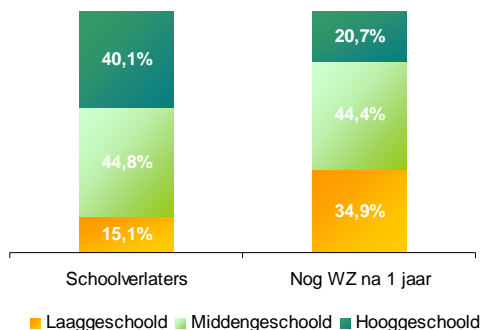
Alle niveaus bij de middengeschoolden gaan er op vooruit.

Ook voor schoolverlaters uit deze studieniveaus daalt het aandeel zonder werkervaring naar een historisch dieptepunt of m.a.w. nooit voordien waren er zo weinig schoolverlaters die na 1 jaar geen werkervaring konden opdoen.

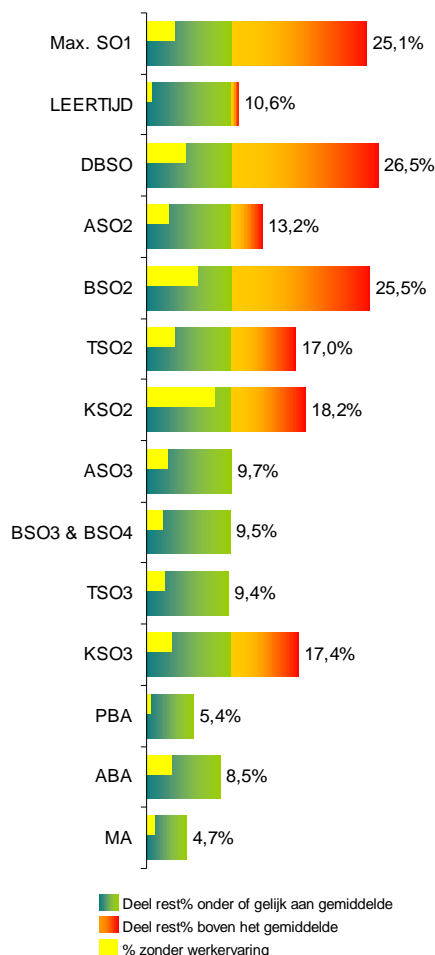
Binnen het **hoger onderwijs** maakt het masterniveau het best de aansluiting met de arbeidsmarkt, van dichtbij gevolgd door de afgestudeerde professionele bachelors. Academisch gerichte bachelors hebben het dan weer moeilijker. Ondanks het feit dat ze een diploma behaalden is hun studie niet af, het orgelpunt ontbreekt.

Uitgezonderd bij de academisch gerichte bachelors (2,8%) zijn er bij de hooggeschoolden amper schoolverlaters die na 1 jaar nog zonder werkervaring aan de kant stonden.

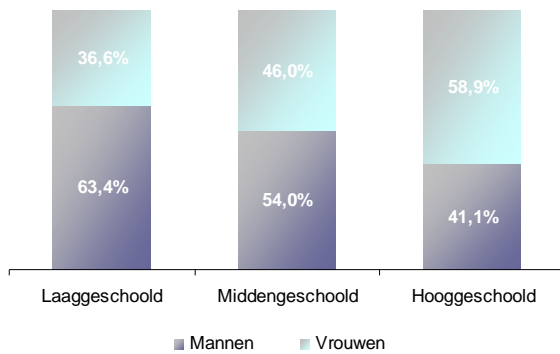
Naar scholing

Naar studieniveau

Naar scholing en geslacht

In de grafiek hiernaast zien we dat het aandeel van de vrouwen in het aantal schoolverlaters toeneemt met het scholingsniveau.

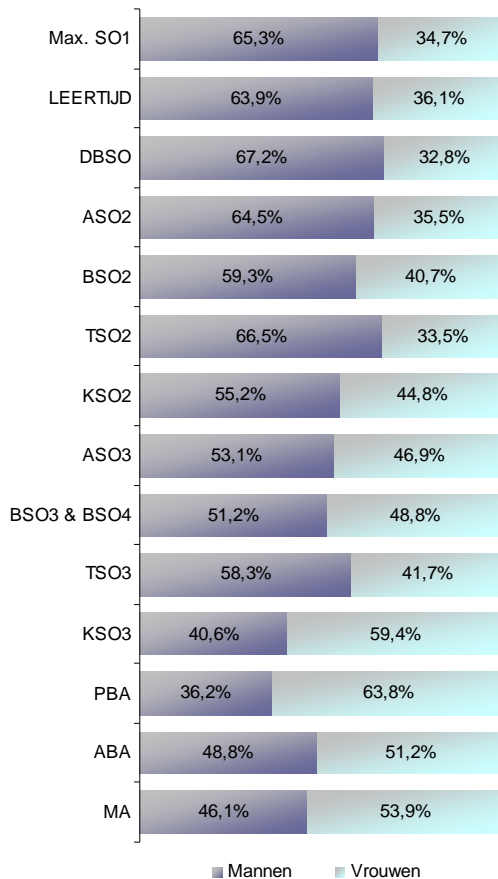
Het aandeel van de mannen bij de **laaggeschoolden** blijft vrij stabiel (63,4%).

Ook bij de **middengespoolden** blijft de verhouding mannen – vrouwen praktisch ongewijzigd ten opzichte van vorige editie.

Bij de **hooggeschoolden** neemt het aandeel vrouwen nog steeds lichtjes toe, het bedraagt nu 58,9% tegenover 58,4% in de vorige studie.

De mannen slagen er dus ook nu niet in de opmars van de vrouwen in het hoger onderwijs te stuiten.

Naar studieniveau en geslacht

Ongeveer 2 op 3 schoolverlaters zonder enig getuigschrift of diploma zijn mannen. Door een gebrek aan maturiteit loopt een aantal jongens al in het begin van het secundair onderwijs een onoverbrugbare achterstand op. In dit toch wel zorgelijk fenomeen valt de laatste jaren weinig verbetering op te merken.

Bij de laaggeschoolde schoolverlaters blijft het overwicht van de mannen. Het studieaanbod in deze niveaus is dan ook veel meer op mannen dan op vrouwen gericht.

In het secundair onderwijs van de 3de graad is er meer evenwicht in het aantal mannelijke en vrouwelijke schoolverlaters.

Enkel in het TSO3 zijn de mannen beduidend in de meerderheid onder invloed van een meer genderbepaald aanbod.

In het niveau BSO3 & BSO4 zorgen de vrouwen voor een bijna evenwicht, vooral onder invloed van de opleidingen uit het studiegebied 'Personenzorg', die zowel in BSO3 als in BSO4 quasi volledig door vrouwen bevolkt worden. In het kunstsecundair onderwijs van de 3de graad is 6 op 10 schoolverlaters een vrouw.

Iets minder dan 2 op 3 professionele bachelors is een vrouw. Dit aandeel neemt zelfs nog licht toe.

Vrouwen domineren dit niveau nu al jaren, vooral door een zeer groot overwicht in de studiegebieden 'Gezondheidszorg', 'Onderwijs' en 'Sociaal-agogisch werk'.

Mannen zijn enkel dominant aanwezig in het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' waar de vrouwen dan weer ver te zoeken zijn.

Ongeveer evenveel mannen als vrouwen houden het na het behalen van hun academische bachelor voor bekeken. Misschien denken zij hiervoor goede redenen te hebben maar hun perspectieven op de arbeidsmarkt liggen toch minder gunstig.

Net als bij de academisch gerichte bachelors is ook bij de masters de balans tussen mannen en vrouwen iets meer in evenwicht hoewel de vrouwen in de beide niveaus in de meerderheid zijn.

Resultaten per studieniveau

In wat volgt wordt dieper ingegaan op de resultaten van de 14 weerhouden studieniveaus.

Voor ieder niveau wordt het aantal schoolverlaters, diegenen die zich in de loop van de opvolgingsperiode als werkzoekende inschreven bij de VDAB, het restpercentage en de dynamiek bekeken naar geslacht.

Voor de studieniveaus **t/m de 2de graad** secundair onderwijs, het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd wordt het rest% en de dynamiek van ieder studiegebied³ grafisch weergegeven.

Tevens wordt zowel voor mannen als voor vrouwen een top 5 gegeven van de **studiegebieden** die het meeste schoolverlaters tellen.

Ook van deze studiegebieden wordt het rest% en de dynamiek grafisch voorgesteld.

Voor de studieniveaus **vanaf de 3de graad** secundair onderwijs wordt het rest% en de dynamiek van ieder studiegebied grafisch weergegeven.

Daarnaast worden ook op dezelfde wijze de 10 best en de 10 slechtst presterende studierichtingen of opleidingen in kaart gebracht.

Telt een studieniveau niet meer dan 20 studierichtingen of opleidingen, dan worden deze allemaal vermeld.

Vanaf de 3de graad secundair onderwijs wordt, zowel voor de mannen als voor de vrouwen, een top 5 van de **studierichtingen of opleidingen** met de meeste schoolverlaters vermeld. Ook hier wordt het rest% en de dynamiek grafisch voorgesteld.

³ Studiegebieden, studierichtingen en opleidingen worden slechts vermeld voor zover zij minstens 20 schoolverlaters tellen. In de detailgegevens komen alle studiegebieden, –richtingen en opleidingen voor. <http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml>

Max. S01

Aantal schoolverlaters: 1.974
Aantal ingeschreven bij VDAB: 1.714
Nog werkzoekend na 1 jaar: 496
Restpercentage: 25,1%
Zonder werkervaring: 3,2%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 654 = + 31,9%
Mannen: 431 = + 36%
Vrouwen: 223 = + 24,6%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters (sv) terug die binnen het secundair onderwijs niet verder kwamen dan het 1^e jaar van de 2de graad.

Er wordt slechts gerapporteerd over het niveau zelf. 1 op 4 van deze schoolverlaters is 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds als werkzoekende ingeschreven.

Gelukkig daalt het aandeel van de schoolverlaters dat geen werkervaring kon opdoen na 1 jaar ook voor deze groep nog steeds (3,2%).

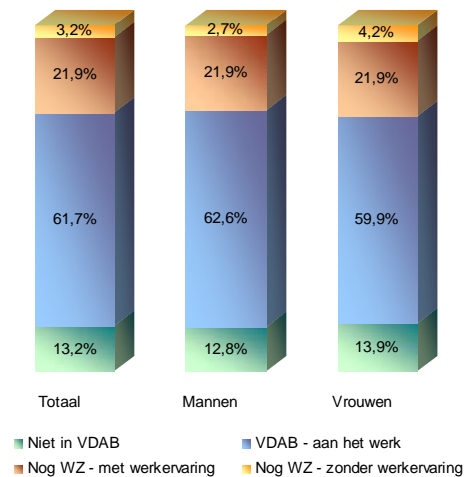
De mannelijke schoolverlaters binnen deze groep zijn nog steeds sterk oververtegenwoordigd. Een andere kijk op studeren bij het begin van het secundair onderwijs tussen jongens en meisjes zou hiervoor de belangrijkste verklaring zijn. De achterstand die hier opgelopen wordt kan in veel gevallen later niet meer opgehaald worden.

Als deze schoolverlaters hun slechte leerattitudes niet kunnen afleggen als ze op de arbeidsmarkt komen dan dalen hun kansen op een job zeer sterk, zelfs in een gunstige economische conjunctuur.

Het rest% ligt iets hoger bij de vrouwen dan bij de mannen en ook het aandeel vrouwen dat na 1 jaar nog geen werkervaring kon opdoen ligt hoger bij de vrouwen (4,2%) dan bij de mannen (2,7%).

Schoolverlaters die niet verder kwamen dan de 1ste graad van het secundair onderwijs kunnen niet zo goed weerstand bieden tegen de crisis. In vergelijking met eind juni 2008 meten we eind februari 2009 een stijging met 31,9%.

De mannen (+ 36%) hebben ook nog eens meer te lijden onder de crisis dan de vrouwen (+ 24,6%).

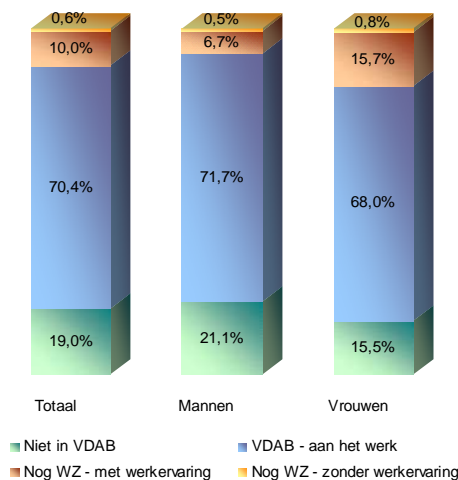

LEERTIJD

Aantal schoolverlaters: 1.323
 Aantal ingeschreven VDAB: 1.071
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 140
 Restpercentage: 10,6%
 Zonder werkervaring: 0,6%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 195 = + 39,3%
 Mannen: 117 = + 91,8%
 Vrouwen: 78 = -1,3%

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een leertijd ingericht door Syntra.

1 op 5 schoolverlaters schreef zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

10% van de schoolverlaters uit de leertijd is 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend en slechts 0,6% had niet de kans om werkervaring op te doen gedurende deze periode.

De leertijd blijft hiermee a-typisch presteren voor de groep van laaggeschoolden en dit in positieve zin.

Het aanbod binnen de leertijd richt zich meer naar mannen dan naar vrouwen en de opleidingen die zij overwegend volgen doen het ook beter op de arbeidsmarkt. Dit vertaalt zich vrij sterk in het rest% maar veel minder in het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar.

Opmerking:

In voorgaande studies wezen we ook al op de gunstige invloed van een volwaardige alternatie tussen werken en leren voor het vinden van een eerste job.

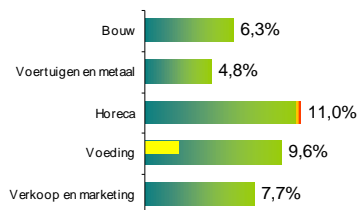
Aangezien de leertijd de facto werken en leren combineert profiteert deze leervorm dan ook maximaal van dit effect, niet in het minst omdat een goed presterende leerling dikwijls in het opleidende bedrijf een job vindt.

Belangrijk om weten is echter dat er in de leertijd een aanzienlijke uitval is tussen het starten en het beëindigen van de opleiding, wat natuurlijk het rest% in gunstige zin beïnvloedt.

- Schoolverlaters uit de leertijd zijn een stuk crisisgevoeliger dan gemiddeld, vooral onder invloed van een aantal crisisgevoelige richtingen. Globaal tellen we 39,3% meer schoolverlaters eind februari 2009 t.o.v. eind juni 2008.
- Deze stijging komt quasi volledig op rekening van de mannen waar de toename 91,8% bedraagt tegenover een lichte daling bij de vrouwen (-1,3%).

Meest gevolgde studiegebieden

Mannen

4 van de 5 meest gevolgde studiegebieden bij de mannen scoren beter dan het gemiddeld rest% voor de leertijd. 'Bouw' (270 sv) blijft het meest bevolkte studiegebied bij de mannen en is goed voor 1 op 3 mannelijke schoolverlaters in de leertijd.

Ook 'Voertuigen en metaal' (168 sv) is populair bij de mannen en biedt mooie perspectieven op werk.

'Horeca' (91 sv) is het enige studiegebied in deze reeks dat iets minder goed scoort dan het gemiddelde rest% voor de leertijd.

'Voeding' (83 sv) en 'Verkoop en marketing' (78 sv) sluiten het rijtje en doen het beter dan gemiddeld voor dit niveau.

Vrouwen

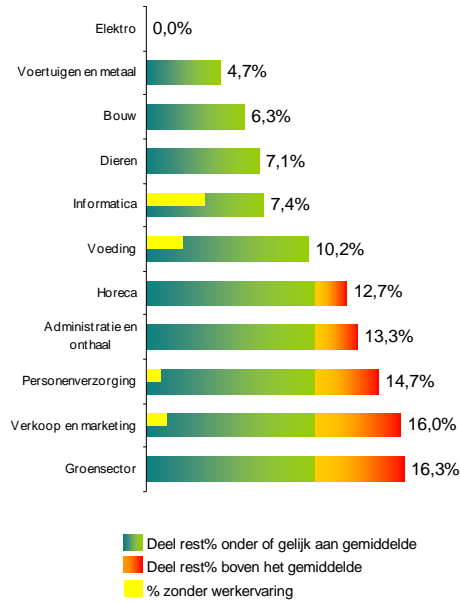

Bij de vrouwen bieden de 4 meest populaire studiegebieden niet direct veel perspectieven op de arbeidsmarkt.

'Personenverzorging' (207 sv) en 'Verkoop en marketing' (153 sv) zijn goed voor 75% van de vrouwelijke schoolverlaters in de leertijd maar bieden beduidend minder kansen dan gemiddeld voor het vinden van een job.

Opleidingen uit de 'Groensector' (12 sv) doen het als enige beter dan gemiddeld maar de aantallen zijn klein.

STUDIEGEBIEDEN

11 studiegebieden in de leertijd tellen minstens 20 schoolverlaters.

6 van deze studiegebieden scoren qua rest% beter dan het gemiddelde voor de leertijd.

In het studiegebied 'Elektro' (39 sv) is niemand nog werkzoekend na 1 jaar.

De studiegebieden 'Voertuigen en metaal' (169 sv), 'Bouw' (272 sv) en 'Dieren' (28 sv) halen ook mooie scores en alle schoolverlaters hebben werkervaring na 1 jaar.

'Informatica' (27 sv) en 'Voeding' (88 sv) doen het beter dan gemiddeld voor dit niveau maar in deze studiegebieden heeft niet iedereen werkervaring na 1 jaar.

De studiegebieden 'Horeca' (150 sv), 'Administratie en onthaal' (30 sv), 'Personenverzorging' (218 sv), 'Verkoop en marketing' (231 sv) en 'Groensector' (43 sv) doen het wat minder goed dan gemiddeld voor dit niveau.

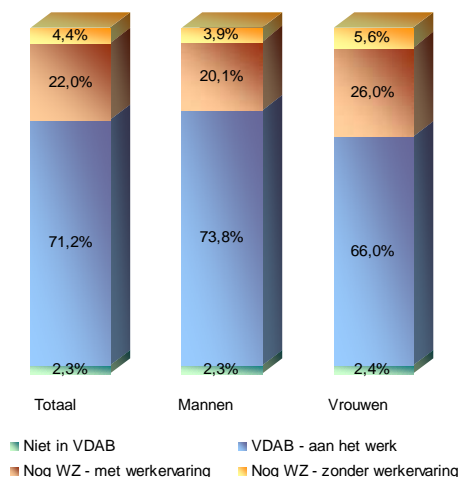
Positief is dan weer dat quasi iedereen die een opleiding volgde in één van deze studiegebieden in bijna alle gevallen toch werkervaring kon opdoen.

Vooral schoolverlaters uit de studiegebieden 'Bouw', 'Verkoop en marketing' en 'Voertuigen en metaal' ondervinden nadeel van de crisis en zoals eerder gezegd betreft het uitsluitend mannen.
 Mannen moeten ook inleveren in 'Horeca' terwijl vrouwen het daar net iets beter doen.

Aantal schoolverlaters: 2.506
 Aantal ingeschreven VDAB: 2.448
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 663
 Restpercentage: 26,5%
 Zonder werkervaring: 4,4%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 821 = + 23,8%
 Mannen: 538 = + 33,5%
 Vrouwen: 283 = + 8,8%

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters die een opleiding in het deeltijds beroepssecundair onderwijs hebben beëindigd, los van het al of niet behalen van een kwalificatiegetuigschrift.

Het kleinste niveau waarover we rapporteren is het 'studiegebied'.

Bijna alle schoolverlaters registreerden zich in de loop van de opvolgingsperiode als werkzoekende bij de VDAB wat gezien de nieuwe reglementering niet geheel onlogisch is.

Iets meer dan 1 op 4 schoolverlaters uit het DBSO is na een jaar nog werkzoekend en 4,4% moet het na 1 jaar nog steeds stellen zonder enige werkervaring.

Vrouwen zijn in het DBSO een stuk slechter af dan mannen, het rest% bij de vrouwen bedraagt 31,6% tegenover 23,9% bij de mannen.

5,6% van de vrouwen deed geen enkele werkervaring op in dat eerste jaar tegenover 3,9% bij de mannen.

Het DBSO scoort daarmee toch gevoelig beter dan in de vorige studie toen het aandeel zonder werkervaring globaal 6,7% bedroeg.

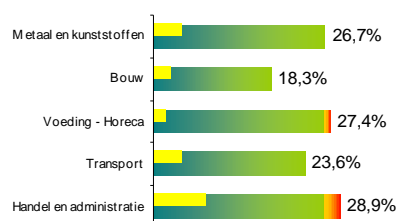
DBSO dat reeds het hoogste rest% laat optekenen van alle studieniveaus in deze studie en dus het slechtst aansluit bij de arbeidsmarkt blijkt ook nog eens een stuk meer crisisgevoeliger te zijn dan gemiddeld voor alle schoolverlaters.

De 663 werkzoekende schoolverlaters op het einde van de reguliere opvolgingsperiode, 30 juni 2008, zijn eind februari 2009 aangegroeid tot 821 eenheden of een stijging met 23,8%.

De stijging situeert zich vooral bij de mannen waarvan het aantal met meer dan een derde toeneemt. Bij de vrouwen is er een stijging met 8,8%.

Meest gevolgde studiegebieden

Mannen

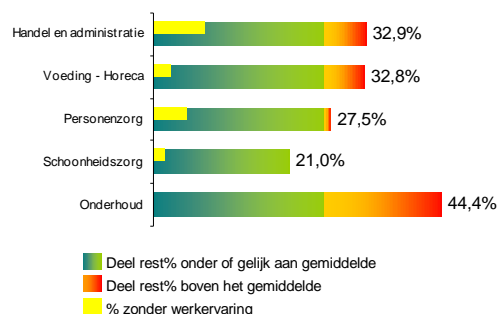

Van de 5 meest gevolgde studiegebieden bij de mannen haalt enkel 'Bouw' (246 sv) op 2 een redelijke score.

Bij de andere studiegebieden presteren 'Metaal en kunststoffen' (330 sv) en 'Transport' (182 sv) beter dan het gemiddelde rest% voor het DBSO.

'Voeding - Horeca' (215 sv) en 'Handel en administratie' (173 sv) halen een rest% dat in de buurt komt van 30%.

Vrouwen

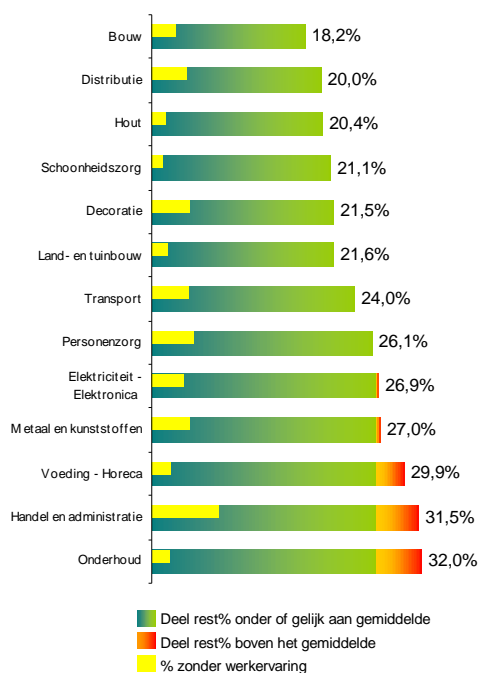
Bij de vrouwen vinden we in deze top 5 slechts 1 studiegebied dat beter presteert dan gemiddeld voor DBSO.

'Schoonheidszorg' (62 sv) op 4 telt nog 1 op 5 werkzoekende vrouwen na 1 jaar.

'Handel en administratie' (331 sv) en 'Voeding - Horeca' (186 sv) die het populairst zijn bij vrouwen in het DBSO presteren ondermaats met nog 1 op 3 schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

'Personenzorg' (153 sv) heeft een rest% van bijna 30% maar 'Onderhoud' (36 sv) blijkt met een rest% van goed 44% al helemaal slecht aan te sluiten met de arbeidsmarkt.

STUDIEGEBIEDEN

13 studiegebieden in het DBSO tellen minstens 20 schoolverlaters.

8 van deze studiegebieden scoren qua rest% beter dan het gemiddelde voor dit niveau maar in het best scorende studiegebied 'Bouw' (247 sv) is toch nog bijna 1 op 5 schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

In de studiegebieden 'Distributie' (145 sv), 'Hout' (113 sv), 'Schoonheidszorg' (71 sv), 'Decoratie' (65 sv) en 'Land- en tuinbouw' (51 sv) is er 1 kans op 5 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

'Transport' (183 sv) en 'Personenzorg' (161 sv) doen nog net beter dan het gemiddelde voor DBSO maar de kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar is hier reeds gestegen naar 1 op 4.

Het rest% in de studiegebieden 'Elektriciteit – Elektronica' (104 sv), 'Metaal en kunststoffen' (337 sv) en 'Voeding – Horeca' (401 sv) blijft nog net onder 30%.

'Handel en administratie' (504 sv) en 'Onderhoud' (97 sv) zijn studiegebieden waar de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn stijgt naar 1 op 3.

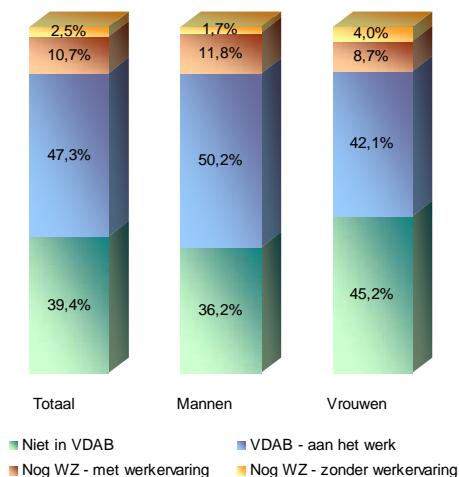
In alle studiegebieden zijn er schoolverlaters die na 1 jaar nog geen werkervaring konden opdoen. Het aandeel varieert van 1,4% voor het studiegebied 'Schoonheidszorg' tot 7,9% voor het studiegebied 'Handel en administratie'.

- Bij de mannen in DBSO hebben schoolverlaters uit de studiegebieden 'Decoratie', 'Hout', 'Distributie', 'Transport' en 'Bouw' het meest te lijden onder de verslechterde economische conjunctuur terwijl er in 'Handel en administratie' eind februari 2009 ook 26% meer werkzoekende schoolverlaters worden geteld in vergelijking met juni 2008.
- 'Elektriciteit – Elektronica', 'Metaal en kunststoffen' en 'Voeding – Horeca' gaan er ook op achteruit maar bieden veel meer weerstand tegen de crisis.
- Bij de vrouwen is er een lichte toename in 'Personenzorg' en 'Schoonheidszorg' maar de schade blijft beperkt.

Aantal schoolverlaters: 355
 Aantal ingeschreven VDAB: 215
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 47
 Restpercentage: 13,2%
 Zonder werkervaring: 2,5%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 53 = + 12,8%
 Mannen: 35 = + 12,9%
 Vrouwen: 18 = + 12,5%

Meest gevolgde studiegebieden

Mannen

220 mannelijke schoolverlaters volgden een opleiding uit het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs', 13% was nog steeds werkzoekend na 1 jaar.

Ook hier valt op dat ondanks het niet afmaken van de studie de doorstroming toch nog behoorlijk is en dat bij diegenen die na 1 jaar nog als werkzoekende zijn ingeschreven minder dan 2% niet gewerkt heeft binnen dat jaar.

Vrouwen

Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
 Deel rest% boven het gemiddelde
 % zonder werkervaring

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het algemeen secundair onderwijs van de 2de graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3de graad hun studies voortijdig stopzetten maar voordien ASO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

Het aantal schoolverlaters in dit niveau is beperkt en vergelijkbaar met dat in de vorige studie. De meeste schoolverlaters die zonder diploma van het secundair onderwijs op de arbeidsmarkt komen, zijn reeds door het watervaleffect in het TSO of meer nog het BSO terecht gekomen.

4 op 10 schoolverlaters uit dit niveau was tijdens de opvolgingsperiode nooit als werkzoekende ingeschreven bij de VDAB.

1 jaar na het verlaten van de school was nog iets meer dan 13% ingeschreven als werkzoekende. 2,5% van deze schoolverlaters had dan nog geen enkele werkervaring opgedaan.

Op een paar uitzonderingen na volgden alle vrouwelijke schoolverlaters een opleiding uit het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' (125 sv).

1 jaar na het verlaten van de school is slechts 12,7% nog ingeschreven als werkzoekende bij de VDAB wat opmerkelijk goed is voor dit niveau. Slechts 4% van de vrouwelijke schoolverlaters uit het ASO2 wachtte na 1 jaar nog op hun eerste tewerkstelling.

De schoolverlaters uit dit erg kleine studieniveau weerstaan relatief goed aan de crisis, zowel het aantal mannen als vrouwen neemt toe met pakweg 13% tussen juni 2008 en februari 2009.

STUDIEGEBIEDEN

Het ASO2 telt slechts 1 studiegebied met minstens 20 schoolverlaters.

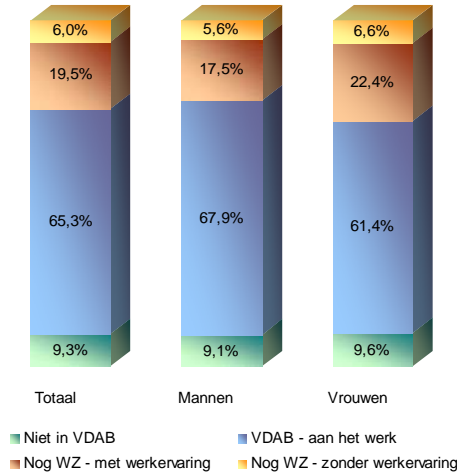
In het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' (345 sv) is 13% van de schoolverlaters na 1 jaar nog op zoek naar een job.

2,3% van de schoolverlaters heeft na 1 jaar nog niet gewerkt.

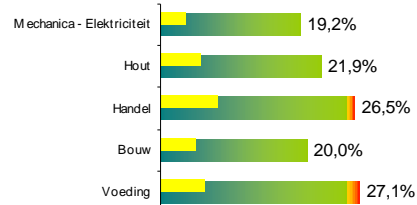
Aantal schoolverlaters: 4.188
 Aantal ingeschreven VDAB: 3.800
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 1.066
 Restpercentage: 25,5%
 Zonder werkervaring: 6,0%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 1.349 = + 26,5%
 Mannen: 788 = + 37,8%
 Vrouwen: 561 = + 13,6%

Meest gevolgde studiegebieden

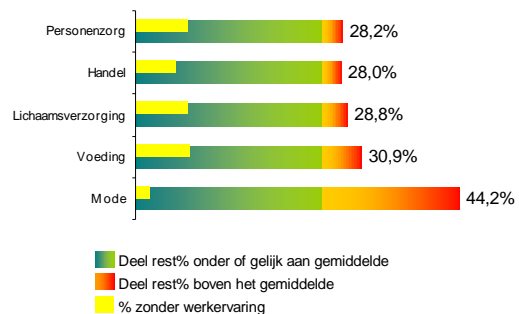
Mannen

3 van de 5 studiegebieden met de meeste schoolverlaters bij de mannen, 'Mechanica - Elektriciteit' (731 sv), 'Hout' (383 sv) en 'Bouw' (290 sv) bieden betere kansen op een job dan gemiddeld voor dit niveau.

'Handel' (366 sv) en 'Voeding' (229 sv) bieden minder goede perspectieven op een job.

In het studiegebied 'Handel' heeft 7,9% van de schoolverlaters ook nog geen werkervaring na 1 jaar.

Vrouwen

Het BSO is een studieniveau met een erg genderbepaald aanbod. De meest gevolgde opleidingen bij de vrouwen verschillen dan ook sterk van deze bij de mannen en ook de aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt veel minder vlot.

In de 4 meest bevolkte studiegebieden, 'Personenzorg' (747 sv), 'Handel' (281 sv), 'Lichaamsverzorging' (289 sv) en 'Voeding' (191 sv) hebben vrouwen quasi 30% kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Het studiegebied 'Mode' (52 sv) biedt nog veel minder kansen al moet gezegd dat bijna iedereen uit dit studiegebied werkervaring had opgedaan na 1 jaar.

Meer gedetailleerde gegevens over het BuSO zijn beschikbaar op <http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml>

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug die de derde graad van het beroepssecundair onderwijs niet afgemaakt hebben.

De schoolverlaters uit het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) die opgeleid werden voor een tewerkstelling in het reguliere arbeidscircuit (OV3) worden ook bij BSO2 ondergebracht evenals diegenen die na het BuSO nog een alternerende beroepsopleiding (ABO) volgden.

1 op 4 schoolverlaters uit dit niveau is nog werkzoekend na 1 jaar maar mannen stromen beter door dan vrouwen. 6% van deze schoolverlaters heeft na 1 jaar nog geen werkervaring opgedaan.

De schoolverlaters uit het BSO2 die het sowieso al moeilijk hebben om een plaatsje te vinden op de arbeidsmarkt hebben het niet getroffen met de economische crisis. In vergelijking met juni 2008 zijn er eind februari 2009 26,5% meer schoolverlaters uit dit studieniveau als werkzoekende ingeschreven bij de VDAB.

Net als bij de andere ongekwalificeerden krijgen de mannen het ook hier harder te verduren dan de vrouwen.

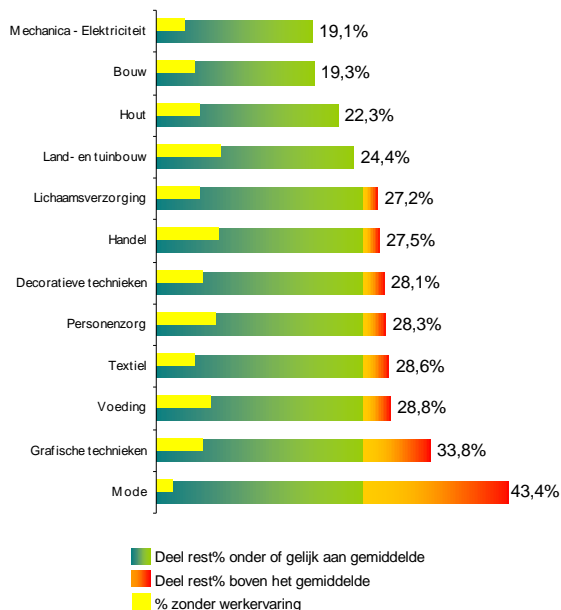
Splitsen we dit niveau verder uit naar BSO2 exclusief BuSO en ABO dan neemt het rest% toe van 25,9% in juni 2008 naar 33,7% eind februari 2009.

Schoolverlaters uit het BuSO doen het amper minder goed want hun rest% stijgt van 27,1% naar 34,7%.

Het beste resultaat is weggelegd voor de schoolverlaters die na het volgen van 5 jaar BuSO nog een extra jaar alternerende beroepsopleiding (ABO) volgden. 1 jaar na het verlaten van de school was 21,5% ingeschreven als werkzoekende. Eind februari 2009 was het aantal nog werkzoekende schoolverlaters uit deze groep met 7 eenheden toegenomen en bedraagt dan 22,6% van het aantal schoolverlaters.

In deze groep is het aantal vrouwen eind februari zelfs nog met 14,1% gedaald terwijl het aantal mannen met 25,4% is toegenomen in vergelijking met juni 2008.

STUDIEGEBIEDEN

12 studiegebieden in het BSO2 tellen minstens 20 schoolverlaters.

In de studiegebieden 'Mechanica – Elektriciteit' (748 sv) en 'Bouw' (300 sv) is de kans om nog werkzoekend te zijn na 1 jaar gelijk aan 1 op 5.

Schoolverlaters die een opleiding uit het studiegebied 'Hout' (390 sv) of 'Land- en tuinbouw' (164 sv) volgden doen het net iets beter dan het gemiddelde maar bijna 1 op 4 is nog werkzoekend na 1 jaar.

In de studiegebieden 'Lichaamsverzorging' (301 sv), 'Handel' (647 sv), 'Decoratieve technieken' (160 sv), 'Personenzorg' (899 sv), 'Textiel' (21 sv) en 'Voeding' (420 sv) wordt het nog een stuk moeilijker om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt.

Wie 'Grafische technieken' (71 sv) volgde is in 1 op de 3 gevallen na 1 jaar nog werkzoekend.

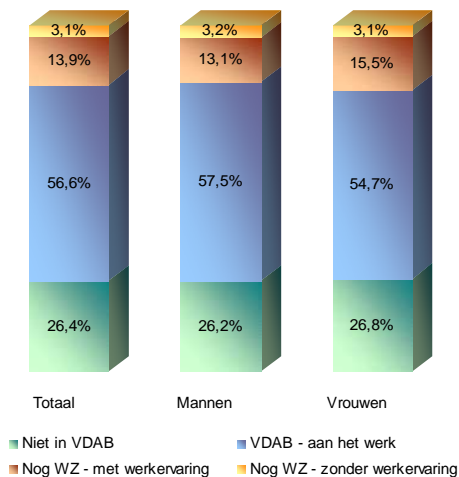
Wie een opleiding 'Mode' (53 sv) verkoos en ze niet afmaakte heeft ronduit slechte vooruitzichten.

• In vergelijking met juni 2008 stellen we eind februari 2009 een stijging vast met ongeveer 30% bij de mannelijke schoolverlaters in de studiegebieden 'Decoratieve technieken', 'Handel', 'Personenzorg', 'Voeding' en 'Hout'.
 • Bij de vrouwen tellen we eind februari 2009 21% meer werkzoekende schoolverlaters in het studiegebied 'Lichaamsverzorging' terwijl we bij 'Personenzorg' een toename van 19% optekenen.
 • Opmerkelijk is dat in de studiegebieden 'Handel' (+ 5%) en 'Voeding' (+2%) er amper meer vrouwelijke werkzoekenden zijn eind februari 2009 in vergelijking met juni 2008.

Aantal schoolverlaters: 1.273
 Aantal ingeschreven VDAB: 937
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 217
 Restpercentage: 17,0%
 Zonder werkervaring: 3,1%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 282 = + 30%
 Mannen: 188 = + 36,2%
 Vrouwen: 94 = + 19%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het technisch secundair onderwijs van de 2de graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3de graad hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien TSO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

Iets meer dan 1 op 4 schoolverlaters uit het TSO2 schreef zich nooit in bij de VDAB.

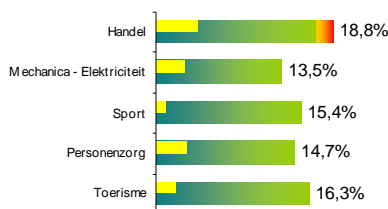
1 jaar na het verlaten van de school was nog 1 op 6 van deze schoolverlaters werkzoekend, in verhouding iets meer vrouwen dan mannen.

Slechts 3%, zowel bij mannen als bij vrouwen, kon na 1 jaar geen werkervaring voorleggen wat zeer weinig is.

In vergelijking met juni 2008 stijgt het aantal nog werkzoekende schoolverlaters eind februari 2009 met 30%. Ook hier weer moeten we vaststellen dat mannen (+ 36,2%) meer te lijden hebben onder de crisis dan vrouwen (+ 19%).

Meest gevolgde studiegebieden

Mannen

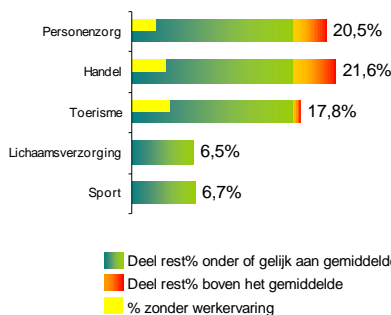

'Handel' (277 sv) is veruit het populairste studiegebied bij de mannen in TSO2 maar bijna 1 op 5 van deze schoolverlaters is na 1 jaar werkzoekend, wat minder goed is dan het gemiddelde voor TSO2.

De studiegebieden 'Mechanica – Elektriciteit' (193 sv), 'Sport' (95 sv), 'Personenzorg' (91 sv) en 'Toerisme' (49 sv) oefenen eveneens een grote aantrekkingskracht uit op mannen in het TSO2 en doen het allemaal beter dan het gemiddelde voor dit niveau.

Opvallend is nog dat in de studiegebieden 'Sport' en 'Toerisme' de kans om werkervaring op te doen het grootst is.

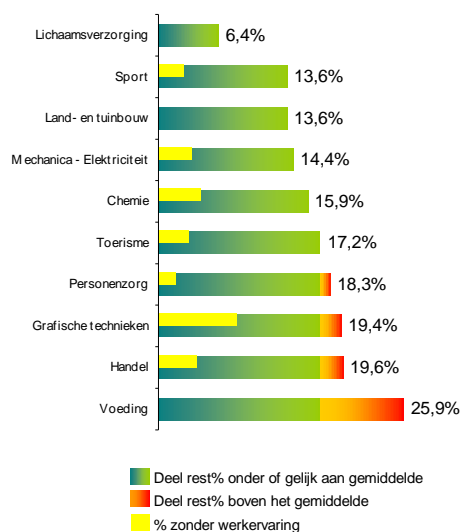
Vrouwen

De 3 populairste studiegebieden bij de vrouwen, 'Personenzorg' (122 sv), 'Handel' (116 sv) en 'Toerisme' (73 sv) doen het minder goed dan gemiddeld voor dit studieniveau.

'Lichaamsverzorging' (46 sv) en 'Sport' (15 sv) bieden dan weer wel goede kansen en alle schoolverlaters konden werkervaring opdoen tijdens het jaar na het verlaten van de school.

STUDIEGEBIEDEN

Van de 16 studiegebieden in het TSO2 zijn er slechts 10 met minstens 20 schoolverlaters.

Het studiegebied 'Lichaamsverzorging' (47 sv) biedt de meeste kansen op werk en iedereen had na een jaar werkervaring.

Ook de studiegebieden 'Sport' (110 sv), 'Land- en tuinbouw' (22 sv), 'Mechanica – Elektriciteit' (202 sv), 'Chemie' (44 sv) en 'Toerisme' (122 sv) doen beter dan het gemiddelde voor dit niveau.

Wie opteerde voor een opleiding uit de studiegebieden 'Personenzorg' (213 sv), 'Grafische technieken' (36 sv) of 'Handel' (393 sv) ziet zijn kansen om na 1 jaar werkzoekend te zijn toenemen tot pakweg 1 op 5. In het studiegebied 'Grafische technieken' is er ook een grotere kans om na 1 jaar nog geen enkele werkervaring te hebben.

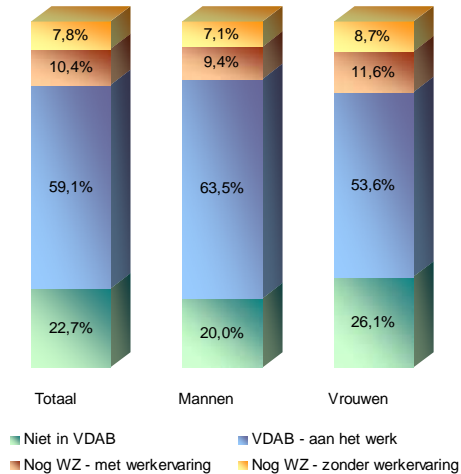
Een afgebroken opleiding in het studiegebied 'Voeding' (27 sv) houdt een risico in van 1 op 4 om na 1 jaar werkzoekend te zijn. In dit studiegebied heeft dan weer iedereen werkervaring kunnen opdoen.

- Het studiegebied 'Handel' houdt goed stand, zowel bij de mannen (+8%) als bij de vrouwen, waar het aantal werkzoekende schoolverlaters zelfs nog licht daalt eind februari 2009 in vergelijking met juni 2008 (- 4%).
- 'Mechanica – Elektriciteit', 'Personenzorg', 'Toerisme' en 'Sport' hebben bij de mannen fel te lijden onder de verslechterde economische omstandigheden.
- Bij de vrouwen heeft 'Personenzorg' het moeilijk met een kwart meer werkzoekenden eind februari 2009 in vergelijking met juni 2008.

Aantal schoolverlaters: 154
 Aantal ingeschreven VDAB: 119
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 28
 Restpercentage: 18,2%
 Zonder werkervaring: 7,8%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 45 = + 60,7%
 Mannen: 27 = + 92,9%
 Vrouwen: 18 = + 28,6%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het kunstsecundair onderwijs van de 2de graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3de graad hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien KSO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

KSO2 is veruit het kleinste studieniveau (154 sv). Ongeveer 1 op 4 schoolverlaters schrijft zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

Bijna 1 op 5 schoolverlaters uit dit niveau is 1 jaar na het verlaten van de school op zoek naar een job maar mannen vinden beter aansluiting met de arbeidsmarkt dan vrouwen.

Bijna 8% van de schoolverlaters heeft na 1 jaar nog geen werkervaring opgedaan en ook hier doen de mannen het wat beter dan de vrouwen.

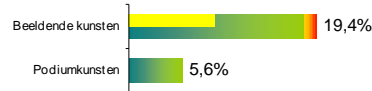
Gezien het geringe aantal schoolverlaters in dit niveau is het aan te raden de cijfers met de nodige omzichtigheid te benaderen. Kleine verschillen in absolute aantallen kunnen vrij grote procentuele verschillen tot gevolg hebben.

KSO2 is het kleinste studieniveau waarover gerapporteerd wordt. In vergelijking met juni 2008 stijgt het aantal werkzoekende schoolverlaters van 28 in juni 2008 naar 45 in februari 2009, of een stijging met 60,7%.

De toename is ook in dit studieniveau beduidend groter bij de mannen dan bij de vrouwen.

Meest gevolgde studiegebieden

Mannen

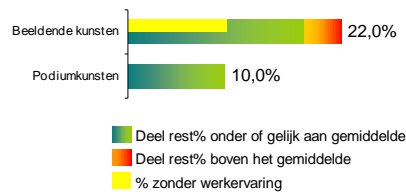

Het studiegebied 'Beeldende kunsten' (67 sv) biedt niet echt garanties op een vlotte doorstroming naar de arbeidsmarkt voor mannelijke schoolverlaters.

Ook het aandeel zonder werkervaring ligt met bijna 10% hoog wat toch wijst op een gebrek aan flexibiliteit van de schoolverlaters in kwestie.

Het studiegebied 'Podiumkunsten' (18 sv) is te klein in omvang om er iets zinnigs over te kunnen zeggen.

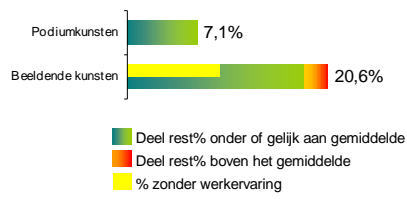
Vrouwen

Vrouwen doen het in het studiegebied 'Beeldende kunsten' (59 sv) iets minder goed dan de mannen.

'Podiumkunsten' (10 sv) telt net zoals bij de mannen te weinig schoolverlaters om betrouwbare conclusies toe te laten.

STUDIEGEBIEDEN

Er zijn binnen het KSO2 slechts 2 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

In het studiegebied 'Podiumkunsten' (28 sv) is 7,1% van de schoolverlaters na 1 jaar nog werkzoekend.

Het studiegebied 'Beeldende kunsten' (126 sv) doet het met een rest% van 20,6% dan weer heel wat minder goed.

Schoolverlaters die kiezen voor een artistieke opleiding, kiezen in de eerste plaats voor het creatieve aspect en laten zich minder leiden door tewerkstellingskansen.

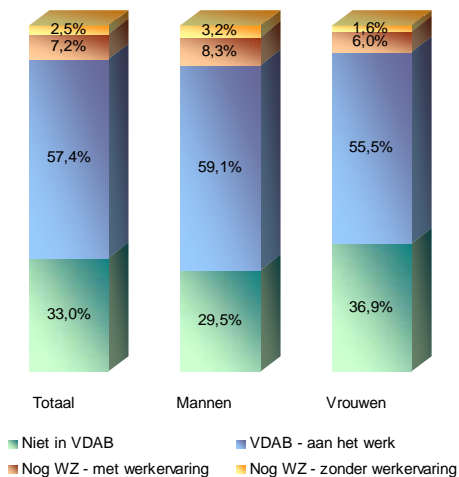
Ondanks een ruim jobaanbod en een toegenomen activeringsbeleid stromen de schoolverlaters uit het KSO2 minder vlot door naar de arbeidsmarkt.

ASO3

Aantal schoolverlaters: 5.874
 Aantal ingeschreven VDAB: 3.938
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 567
 Restpercentage: 9,7%
 Zonder werkervaring: 2,5%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 540 = - 4,8%
 Mannen: 326 = - 8,7%
 Vrouwen: 214 = + 1,9%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van het 2de of 3de jaar van de 3de graad in het algemeen secundair onderwijs.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien een diploma behaalden van het ASO3 worden eveneens aan dit niveau toegevoegd.

1 op 3 schoolverlaters uit het ASO3 is niet ingeschreven geweest als werkzoekende bij de VDAB. In tegenstelling tot andere niveaus mogen wij er hier niet zomaar vanuit gaan dat ook zij rechtstreeks uitstromen naar de arbeidsmarkt (zie opmerking onderaan deze pagina).

Iets minder dan 10% van alle schoolverlaters in dit niveau is 1 jaar na het verlaten van de school werkzoekend. 2,5% heeft op dat ogenblik nog geen werkervaring kunnen opdoen. De vrouwen doen het in de beide gevallen beter dan de mannen.

Opmerking:

Bij de studenten die een ASO-diploma behalen zijn er een aantal die hoger onderwijs aanvatten in een instelling die niet onderworpen is aan de regelgeving van het dept. Onderwijs (Franse Gemeenschap of buitenlands onderwijs).

Dit betekent dat zij niet doorstromen naar de arbeidsmarkt. In dit geval is het totaal aantal schoolverlaters overschat en is het restpercentage onderschat.

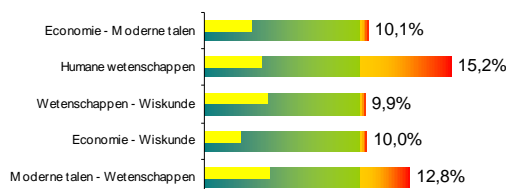
Aangezien dit effect voornamelijk speelt voor studenten die universitair onderwijs aanvatten, en de studenten uit het ASO3 een groot aandeel hebben in deze instroom, wordt het aantal schoolverlaters uit het ASO3 overschat.

Het aantal werkzoekende schoolverlaters uit het ASO3 is met 4,8% afgenomen eind februari 2009 in vergelijking met juni 2008.

Het aantal mannen daalt in dezelfde periode met 8,7% terwijl het aantal vrouwen licht toeneemt (1,9%).

Meest gevolgde studierichtingen

Mannen

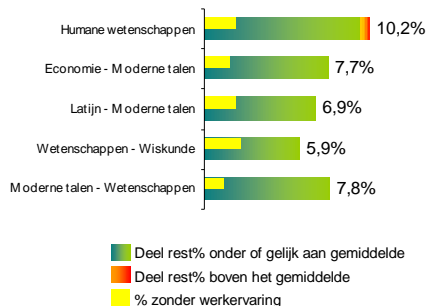

'Economie – Moderne talen' (750 sv) blijft de meest gevolgde studierichting in het ASO3 bij de mannen. Met een rest% van 10,1% presteert het iets beter dan het gemiddelde voor het ASO3.

'Humane wetenschappen' (591 sv) kan ook op heel wat mannelijke belangstelling rekenen maar biedt minder kansen op een job.

'Wetenschappen – Wiskunde' (553 sv), 'Economie – Wiskunde' (309 sv) en 'Moderne talen – Wetenschappen' (196 sv) vervolledigen de top 5 van meest gevolgde richtingen maar doen het allemaal minder goed dan gemiddeld voor het ASO3.

Vrouwen

'Humane wetenschappen' (823 sv) is de meest gevolgde richting bij de vrouwen in het ASO3. De richting presteert iets zwakker dan het gemiddelde rest% voor het ASO3.

'Economie – Moderne talen' (699 sv), 'Latijn – Moderne talen' (260 sv), 'Wetenschappen – Wiskunde' (220 sv) en 'Moderne talen – Wetenschappen' (167 sv) zijn eveneens populair bij vrouwen in het ASO3 en presteren stuk voor stuk beter dan gemiddeld.

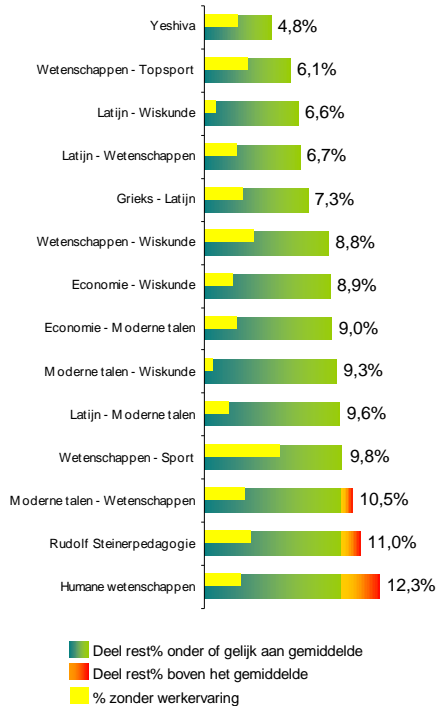
STUDIEGEBIEDEN

Het ASO3 telt slechts 2 studiegebieden. Het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' is veruit het belangrijkste met 5.702 schoolverlaters.

Het studiegebied 'Sport' telt 172 schoolverlaters en doet het iets beter.

STUDIERICHTINGEN

Binnen het ASO3 komen 14 studierichtingen voor die elk minstens 20 schoolverlaters tellen. 10 richtingen halen een rest% onder het gemiddelde voor ASO3.

'Yeshiva' (42 sv) dat veelal beroep kan doen op eigen aanwervingskanalen, haalt het beste resultaat maar de verschillen tussen de andere opleidingen zijn niet zo groot.

'Wetenschappen – Topsport' (33 sv), 'Latijn – Wiskunde' (256 sv), 'Latijn – Wetenschappen' (134 sv), 'Grieks – Latijn' (110 sv), 'Wetenschappen – Wiskunde' (773 sv) en 'Economie – Wiskunde' (439 sv) halen een rest% beneden de 9%.

Ook in de richtingen 'Economie – Moderne talen' (1.449 sv), 'Moderne talen – Wiskunde' (172 sv), 'Latijn – Moderne talen' (428 sv) en 'Wetenschappen – Sport' (133 sv) is minder dan 1 op 10 na een jaar werkzoekend.

Slechts 3 richtingen bieden wat minder goede kansen op een job.

'Moderne talen – Wetenschappen' (363 sv), 'Rudolf Steinerpedagogie' (91 sv) en 'Humane wetenschappen' (1.414 sv) doen het dan wel wat minder goed dan gemiddeld maar de verschillen zijn niet erg groot.

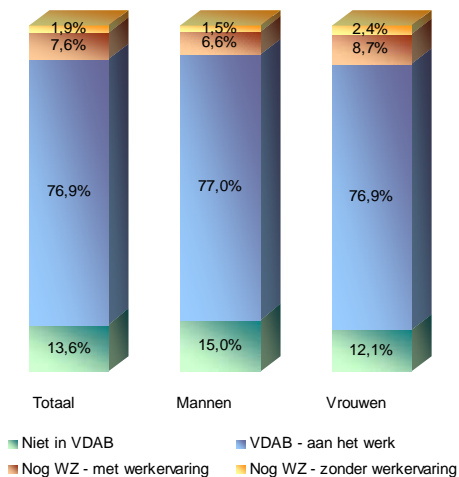
- Als we de toestand eind februari 2009 vergelijken met deze van juni 2008 zijn er geen echte uitschieters waar te nemen.
- Studierichtingen met een taalcomponent zoals 'Latijn – Moderne talen', 'Moderne talen – Wetenschappen' en 'Latijn – Wiskunde' doen het wat beter bij de mannen. Ook mannen die 'Wetenschappen – Wiskunde' volgden zijn minder werkzoekend in februari 2009.
- Bij de vrouwen is de situatie eind februari 2009 iets gunstiger in de richtingen 'Economie – Wiskunde' en 'Humane wetenschappen'.
- 'Moderne talen – Wetenschappen' en 'Moderne talen – Wiskunde' doen het dan weer iets minder goed.

BSO3 & BSO4

Aantal schoolverlaters: 14.756
 Aantal ingeschreven VDAB: 12.752
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 1.402
 Restpercentage: 9,5%
 Zonder werkervaring: 1,9%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 1.927 = + 37,4%
 Mannen: 995 = + 63,7%
 Vrouwen: 932 = + 17,4%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van het 2de of 3de jaar van de 3de of 4de graad van het BSO.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien BSO3 of BSO4 hadden gevolgd, worden eveneens in dit niveau ondergebracht.

13,6% van de schoolverlaters schrijft zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

1 jaar na het verlaten van de school is 9,5% van deze schoolverlaters nog werkzoekend, iets meer vrouwen (11%) dan mannen (8,1%).

Het aandeel van de schoolverlaters die binnen het jaar geen werkervaring konden opdoen daalt sterk (van 3,1% naar 1,9%).

Vrouwen hebben iets meer moeite om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt dan mannen en zij doen ook in iets mindere mate werkervaring op in het 1ste jaar na het verlaten van de school. Dit is natuurlijk het gevolg van een aanbod in dit niveau dat vooral mannen aantrekt waardoor vrouwelijke schoolverlaters ook sterk geconcentreerd zijn in een beperkt aantal studierichtingen.

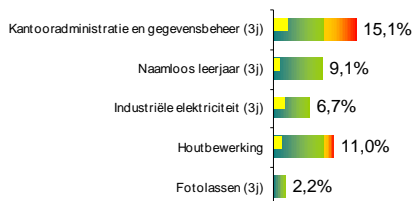
In vergelijking met juni 2008 is het aantal schoolverlaters uit BSO3 & BSO4 met 37,4% toegenomen.

De mannen die oorspronkelijk het best presteerden en een aanzienlijk lager rest% lieten noteren dan de vrouwen in dit niveau verliezen eind februari 2009 deze voorsprong volledig, meer nog het rest% bij de vrouwen (12,9%) ligt nu zelfs iets lager dan dat bij de mannen (13,2%).

De crisis treft dus vooral de mannelijke schoolverlaters in dit studieniveau.

Meest gevolgde studierichtingen

Mannen

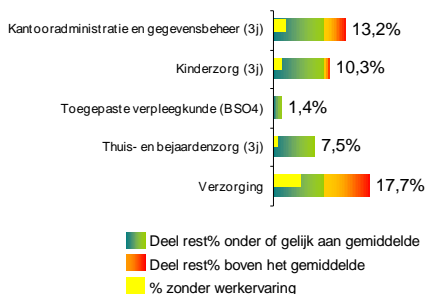

De meeste mannen in BSO3 volgen de richting 'Kantooradministratie en gegevensbeheer (3j)' (689 sv) maar de aansluiting verloopt niet zo vlot.

Een 'Naamloos leerjaar (3j)' (623 sv) en 'Industriële elektriciteit' (416 sv) trekken eveneens veel mannen aan in het BSO3 en bieden mooie kansen op een job.

'Houtbewerking' (319 sv) doet het iets minder goed dan gemiddeld in tegenstelling tot de opleiding 'Fotolassen' (312 sv) die bijna een 100% garantie biedt op werk.

Vrouwen

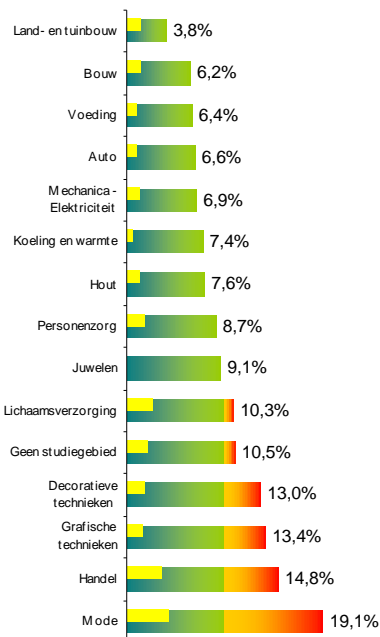
'Kantooradministratie en gegevensbeheer (3j)' (1.068 sv) is bij de vrouwen net als bij de mannen de populairste richting in het BSO3. Deze opleiding doet het weliswaar iets beter bij de vrouwen dan bij de mannen maar biedt toch wat minder dan gemiddeld kansen op een job.

In tegenstelling tot 'Kinderzorg (3j)' (985 sv) dat minder goed scoort dan het gemiddelde, bieden de opleidingen 'Toegepaste verpleegkunde (BSO4)' (863 sv) en 'Thuis- en bejaardenzorg (3j)' (735 sv) dan weer heel wat kansen op werk.

De opleiding 'Verzorging' (588 sv) na 6 jaar secundair beroepsonderwijs sluit duidelijk niet goed meer aan bij de nochtans grote vraag naar zorg.

Een betere doorstroming naar een opleiding 'Toegepaste verpleegkunde (BSO4)' kan zowel voor de verzorgenden nieuwe kansen bieden alsook het tekort aan verpleegkundigen minder nijpend maken.

STUDIEGEBIEDEN

Het BSO3 & BSO4 telt 15 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

'Land- en tuinbouw' (419 sv) is met voorsprong het best presterende studiegebied.

Maar ook in tal van andere studiegebieden zoals 'Bouw' (550 sv), 'Voeding' (878 sv), 'Auto' (936 sv), 'Mechanica – Elektriciteit' (1.676 sv), 'Koeling en warmte' (312 sv), 'Hout' (907 sv), 'Personenzorg' (3.774 sv) en 'Juwelen' (22 sv) is de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn kleiner dan 10%.

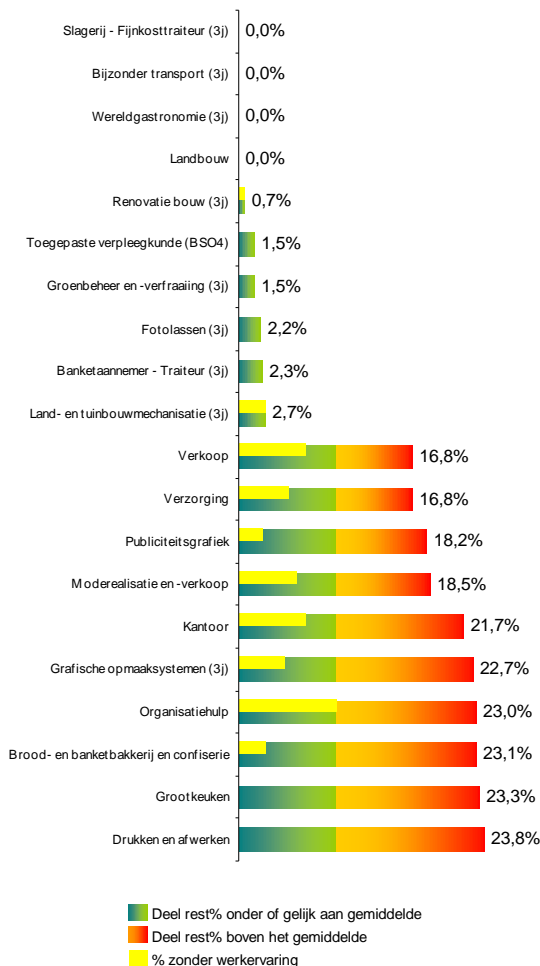
De studiegebieden 'Lichaamsverzorging' (822 sv) en 'Geen studiegebied' (1.011 sv) doen het qua aansluiting met de arbeidsmarkt iets minder goed dan gemiddeld.

Wie een opleiding volgde uit de studiegebieden 'Decoratieve technieken' (299 sv), 'Grafische technieken' (127 sv) of 'Handel' (2.819 sv) ziet zijn kansen op werk nog een beetje slinken.

Wie 'Mode' (173 sv) volgde heeft duidelijk de slechtste kaarten met een kans van 1 op 5 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Uitgezonderd 'Handel' en 'Mode' hebben praktisch alle schoolverlaters na een jaar reeds werkervaring kunnen opdoen wat uiteraard zeer positief is.

STUDIERICHTINGEN

In de grafiek hiernaast zijn de 10 meest en de 10 minst succesvolle studierichtingen uit het BSO3 & BSO4 opgenomen.

In 4 studierichtingen, 'Slagerij – Fijnkosttraiteur (3j)' (40 sv), 'Bijzonder transport (3j)' (38 sv), 'Wereldgastronomie (3j)' (32 sv) en 'Landbouw' (23 sv) is geen enkele schoolverlater nog werkzoekend na 1 jaar.

Ook schoolverlaters uit de richtingen 'Renovatie bouw (3j)' (152 sv), 'Toegepaste verpleegkunde (BSO4)' (993 sv), 'Groenbeheer en -verfraaiing (3j)' (132 sv), 'Fotolassen (3j)' (318 sv), 'Banketaannemer – Traiteur (3j)' (86 sv) en 'Land- en tuinbouwmechanisatie (3j)' (37 sv) hebben niet de minste moeite om een job te vinden.

Wie daarentegen een opleiding 'Verkoop' (137 sv), 'Verzorging' (659 sv), 'Publiciteitsgrafiek' (44 sv) of 'Moderealisatie en -verkoop' (54 sv) volgde heeft al wat meer moeite om aan de slag te raken.

Wie de school verliet na het volgen van een opleiding 'Kantoor' (414 sv), 'Grafische opmaaksystemen (3j)' (22 sv), 'Organisatiehulp' (74 sv), 'Brood- en banketbakkerij en confiserie' (39 sv), 'Grootkeuken' (30 sv) of 'Drukken en afwerken' (21 sv) ziet zijn kansen op werk nog meer afnemen.

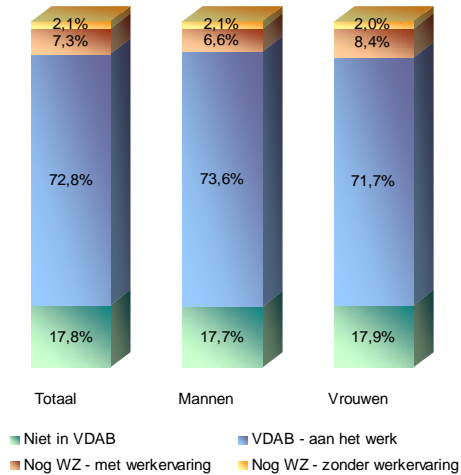
In een paar van deze richtingen blijkt het ook nog eens niet vanzelfsprekend om werkervaring op te doen zoals bv in de opleiding 'Organisatiehulp' waar 1 op 10 schoolverlaters na 1 jaar nog steeds geen werkervaring heeft.

In vergelijking met de toestand eind juni 2008 zijn veel meer mannen werkzoekend eind februari 2009. De stijging is het grootst in het studiegebied 'Land- en tuinbouw' (Groenbeheer en -verfraaiing) maar ook 'Auto' (carrosserie en carrosserie – spuitwerk) en 'Mechanica – Elektriciteit' (Fotolassen, Computergestuurde werktuigmachines en Lassen – constructie) die veel meer schoolverlaters tellen hebben erg te lijden onder de crisis.
 In de studiegebieden 'Voeding' (Restaurant en keuken), 'Decoratieve technieken' (Publiciteit en illustratie), 'Personenzorg' (Thuis- en bejaardenzorg, Verzorging) en 'Geen studiegebied' (Naamloos leerjaar) bieden vrouwen veel beter weerstand tegen de crisis dan mannen.

Aantal schoolverlaters: 13.421
 Aantal ingeschreven VDAB: 11.037
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 1.260
 Restpercentage: 9,4%
 Zonder werkervaring: 2,1%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 1.397 = + 10,9%
 Mannen: 816 = + 20%
 Vrouwen: 581 = + 0,2%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van het 2de of 3de jaar van de 3de graad van het TSO.

Schoolverlaters die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien TSO3 hadden gevolgd, worden in dit niveau teruggezet.

17,8% van de schoolverlaters uit het TSO3 schreef zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

Minder dan 1 op 10 schoolverlaters in dit niveau is 1 jaar na het verlaten van de school nog werkzoekend, waarbij het rest% bij de mannen (8,7%) gunstiger is dan dat bij de vrouwen (10,4%).

2% van alle schoolverlaters uit het TSO3 had na 1 jaar nog geen werkervaring opgedaan wat een succes is.

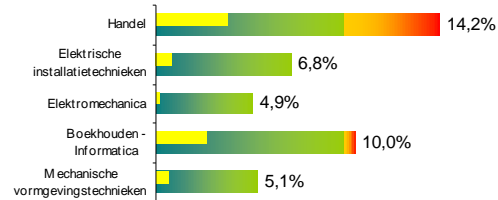
In vergelijking met juni 2008 zijn er eind februari 2009 10,9% meer werkzoekende schoolverlaters uit het TSO3.

Opvallend is dat de stijging enkel te wijten is aan de mannen waarvan het aantal met 136 eenheden toeneemt of een stijging met 20%.

Van de groep vrouwelijke schoolverlaters is er welgeteld 1 meer werkzoekend in februari 2009 in vergelijking met juni 2008.

Meest gevolgde studierichtingen

Mannen

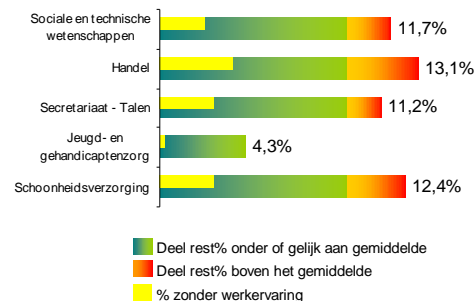
'Handel' (752 sv) is de meest gevolgde studierichting maar de aansluiting met de arbeidsmarkt is minder goed dan het gemiddelde voor dit niveau.

'Elektrische installatietechnieken' (606 sv), 'Elektromechanica' (512 sv) en 'Mechanische vormgevingstechnieken' (468 sv) waarborgen een goede aansluiting met de arbeidsmarkt.

'Boekhouden – Informatica' (512 sv) is blijkbaar ook populair bij de mannen in TSO3 maar doet het toch minder goed dan gemiddeld voor dit niveau.

Daarmee is duidelijk dat het bij de mannen de wat "hardere" technische richtingen zijn die op dit niveau de meeste kansen bieden.

Vrouwen

4 van de 5 populairste richtingen in het TSO3 bij de vrouwen, 'Sociale en technische wetenschappen' (1.093 sv), 'Handel' (643 sv), 'Secretariaat – Talen' (546 sv) en 'Schoonheidsverzorging' (370 sv) bieden minder gunstige perspectieven dan gemiddeld voor dit niveau.

'Jeugd- en gehandicaptenzorg' (416 sv) is de enige opleiding in deze top 5 voor vrouwen die een vlotte opstap biedt naar de arbeidsmarkt. Zelfs wie nog werkzoekend is na 1 jaar heeft dan bijna steeds werkervaring.

STUDIEGEBIEDEN

Het TSO3 telt 18 studiegebieden met minstens 20 werkzoekenden.

In 5 studiegebieden, 'Bouw' (165 sv), 'Hout' (282 sv), 'Auto' (322 sv), 'Land- en tuinbouw' (321 sv) en 'Koeling en warmte' (41 sv) is na 1 jaar nog minder dan 5% schoolverlaters werkzoekend.

Ook de studiegebieden 'Maritieme opleidingen' (20 sv), 'Mechanica – Elektriciteit' (2.465 sv) en 'Voeding' (296 sv) bieden een goede opstap naar de arbeidsmarkt.

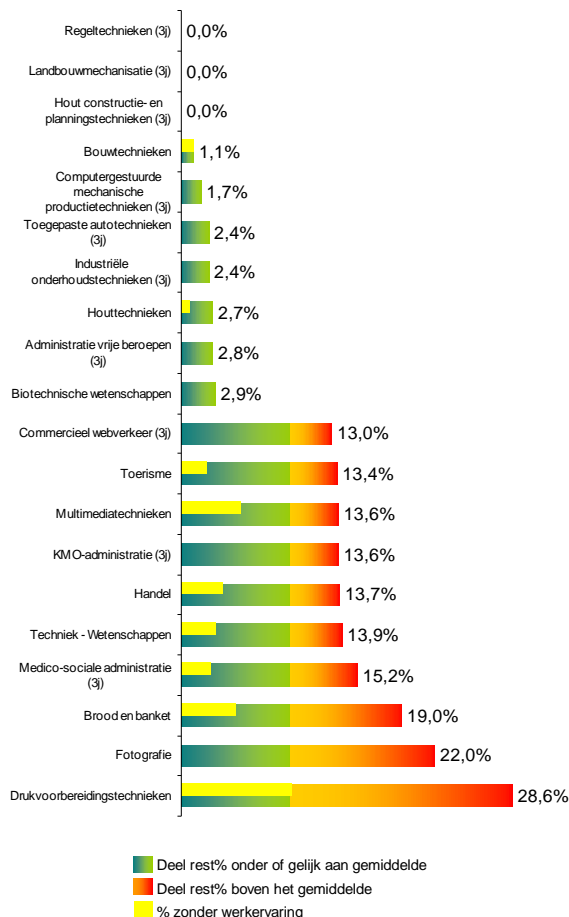
In alle tot hertoe vernoemde studiegebieden heeft ook bijna iedereen werkervaring na 1 jaar.

'Mode' (102 sv) en 'Chemie' (511 sv) halen een rest% dat nog net onder het gemiddelde ligt voor dit niveau terwijl het rest% voor 'Personenzorg' (2.842 sv) quasi overeenkomt met dit gemiddelde.

De studiegebieden 'Lichaamsverzorging' (491 sv), 'Geen studiegebied' (26 sv), 'Sport' (602 sv), 'Handel' (3.732 sv), 'Toerisme' (759 sv) en 'Grafische technieken' (354 sv) zijn aan mekaar gewaagd maar doen het iets minder goed dan gemiddeld voor dit niveau.

Letterlijk een buitenbeentje in het TSO3, ook qua aansluiting met de arbeidsmarkt is 'Fotografie' (41 sv) waar iedereen wel werkervaring heeft maar waar de kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar groter is dan 1 op 5.

STUDIERICHTINGEN

In 3 studierichtingen, 'Regeltechnieken (3j)' (55 sv), 'Landbouwmechanisatie (3j)' (43 sv) en 'Hout constructie- en planningstechnieken (3j)' (22 sv) is geen enkele schoolverlater nog werkzoekend na 1 jaar.

Ook de richtingen 'Bouwtechnieken' (91 sv), 'Computergestuurde mechanische productietechnieken (3j)' (58 sv), 'Toegepaste autotechnieken (3j)' (42 sv), 'Industriële onderhoudstechnieken (3j)' (83 sv), 'Houttechnieken' (260 sv), 'Administratie vrije beroepen (3j)' (36 sv) en 'Biotechnische wetenschappen' (68 sv) leiden de schoolverlaters vlot naar de arbeidsmarkt toe.

Minder goed zijn 'Commercieel webverkeer (3j)' (23 sv), 'Toerisme' (372 sv), 'Multimediatechnieken' (176 sv), 'KMO-administratie (3j)' (44 sv), 'Handel' (1.395 sv), 'Techniek – Wetenschappen' (238 sv) en 'Medico-sociale administratie (3j)' (79 sv) waar nog circa 1 op 7 schoolverlaters werkzoekend is na 1 jaar.

'Brood en banket' (21 sv), 'Fotografie' (41 sv) en 'Drukvoorbereidingstechnieken' (21 sv) zijn de slechtst presterende richtingen in het TSO3 maar gezien de kleine aantallen schoolverlaters is de nodige omzichtigheid bij het interpreteren van deze cijfers geboden.

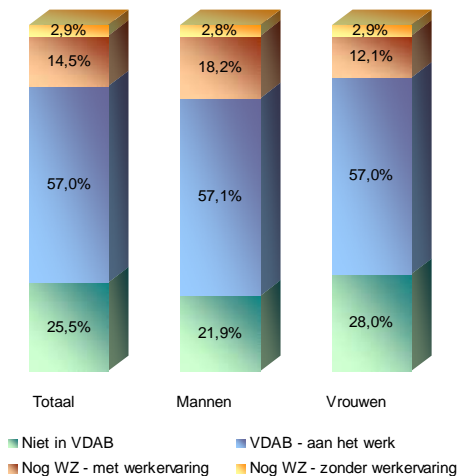
In de studiegebieden 'Bouw', 'Hout' en 'Auto' is het aantal mannelijke werkzoekenden telkens minstens verdubbeld eind februari 2009 tegenover juni 2008. Ook in 'Toerisme' en 'Voeding' hebben mannen erg te lijden onder de crisis in tegenstelling tot vrouwen die er in deze studiegebieden op vooruitgaan ondanks de verslechterde economische toestand.

Het studiegebied 'Personenzorg' houdt vrij goed stand en dit zowel voor mannen als voor vrouwen.

Aantal schoolverlaters: 866
 Aantal ingeschreven VDAB: 645
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 151
 Restpercentage: 17,4%
 Zonder werkervaring: 2,9%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 125 = - 17,2%
 Mannen: 62 = - 16,2%
 Vrouwen: 63 = - 18,2%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van het 2de of 3de jaar van de 3de graad van het KSO3.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien KSO3 hadden beëindigd, worden eveneens in rekening gebracht.

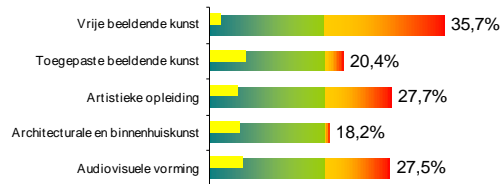
Een vierde van de schoolverlaters uit het KSO3 schreef zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

1 op 6 schoolverlaters is nog werkzoekend na 1 jaar maar er zijn grote verschillen tussen mannen (21%) en vrouwen (15%). Nochtans doen beiden in dezelfde mate werkervaring op gedurende dat jaar.

- Eind februari 2009 zijn er in dit niveau 26 werkzoekende schoolverlaters minder dan eind juni 2008 of een afname met 17,2%.
- Misschien zet de crisis werkzoekende schoolverlaters uit het kunstsecundair onderwijs er precies toe aan om wat minder kieskeurig te zijn in hun ambities?
- Ondanks de daling van het aantal schoolverlaters eind februari 2009 ligt het rest% van het KSO3 toch nog gevoelig hoger dan dat van de andere studieniveaus bij de middengeschoolden.

Meest gevolgde studierichtingen

Mannen

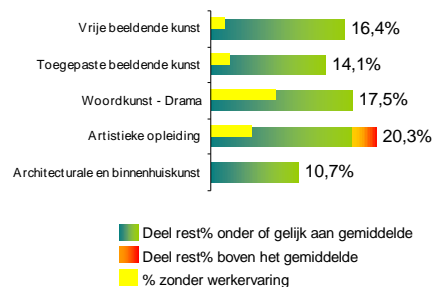
'Vrije beeldende kunst' is de meestbevolkte richting maar telt niet meer dan 56 schoolverlaters. Meer dan 1 op 3 van deze schoolverlaters zijn na 1 jaar nog op zoek naar werk.

Ook de andere populaire richtingen doen het allemaal slechter dan het gemiddelde rest% voor dit niveau.

'Toegepaste beeldende kunst' (54 sv) en 'Architecturale en binnenhuiskunst' (44 sv) halen een rest% van circa 20%.

Wie de richting 'Artistieke opleiding' (47 sv) of 'Audiovisuele vorming' (40 sv) volgde ziet zijn kansen op werk na 1 jaar afnemen tot goed 70%.

Vrouwen

Bij de vrouwen doen de 5 meestbevolkte studierichtingen, op één na, het allemaal beter dan gemiddeld voor dit niveau.

'Vrije beeldende kunst' (110 sv), 'Toegepaste beeldende kunst' (85 sv) en 'Woordkunst - Drama' (63 sv) halen een rest% rond 15%.

Wie de richting 'Artistieke opleiding' (59 sv) volgde heeft nog 1 kans op 5 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

'Architecturale en binnenhuiskunst' (56 sv) dat deze top 5 afsluit presteert het best.

Opvallend is wel dat in alle richtingen die zowel bij mannen als bij vrouwen voorkomen de vrouwen het veel beter doen dan de mannen in het vinden van werk.

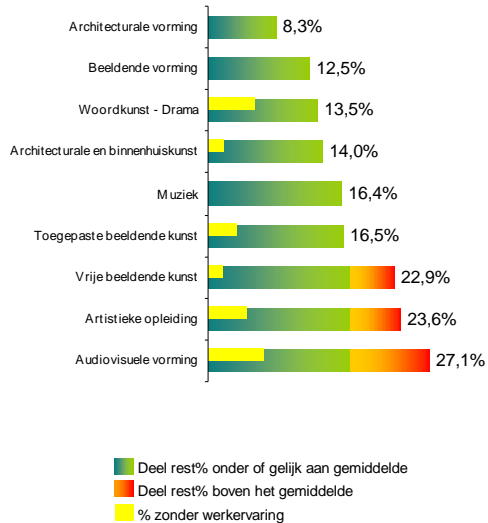
STUDIEGEBIEDEN

Het KSO3 telt slechts 2 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

Het studiegebied 'Podiumkunsten' (168 sv) scoort het best. In het studiegebied 'Beeldende kunsten' (687 sv) is na 1 jaar nog bijna 1 op 5 schoolverlaters werkzoekend.

STUDIERICHTINGEN

Enkel 'Architecturale vorming' (36 sv) haalt een rest% beneden 10%. 'Beeldende vorming' (56 sv) geeft een kans op werkzoekend zijn na 1 jaar van 1 op 8. In deze beide richtingen deed iedereen wel werkervaring op.

'Woordkunst – Drama' (89 sv), 'Architecturale en binnenhuiskunst' (100 sv), 'Muziek' (55 sv) en 'Toegepaste beeldende kunst' (139 sv) doen het iets beter dan gemiddeld voor dit niveau.

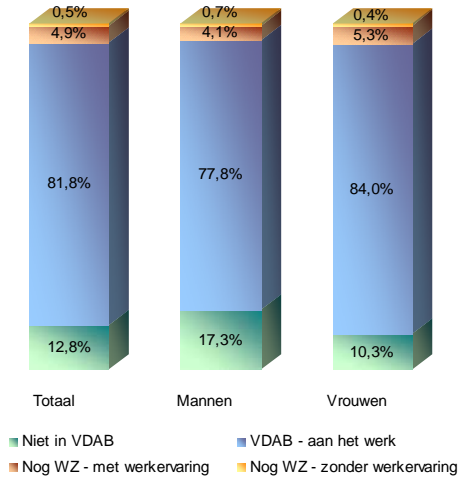
Wie koos voor 'Vrije beeldende kunst' (166 sv), 'Artistieke opleiding' (106 sv) of 'Audiovisuele vorming' (59 sv) heeft het een stuk lastiger om binnen het jaar een job te vinden en te behouden.

Er zijn niet echt grote uitschieters als wij de toestand eind februari 2009 vergelijken met deze van juni 2008. De studierichtingen met enig volume doen het allemaal wat beter maar de verschillen zijn nergens spectaculair.

Aantal schoolverlaters: 15.886
 Aantal ingeschreven VDAB: 13.848
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 858
 Restpercentage: 5,4%
 Zonder werkervaring: 0,5%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 663 = - 22,7%
 Mannen: 273 = - 2,2%
 Vrouwen: 390 = - 32,6%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding tot professionele bachelor.

Ook studenten die studies in het hoger onderwijs hebben stopgezet, maar voordien een diploma professionele bachelor behaalden worden in aanmerking genomen.

1 op 8 afgestudeerde professionele bachelors schreef zich niet in bij de VDAB als werkzoekende.

1 jaar na het verlaten van de school is 5,4% nog werkzoekend. Slechts 0,5% heeft dan nog geen werkervaring opgedaan, een situatie die nooit gunstiger was.

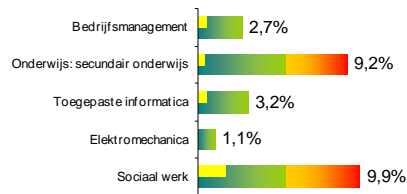
Vrouwen zijn nog steeds veel talrijker aanwezig in dit studieniveau maar in tegenstelling tot andere jaren zijn mannen iets minder werkzoekend na 1 jaar.

Het aantal werkzoekende afgestudeerde professionele bachelors is met bijna een vierde gedaald eind februari 2009 in vergelijking met juni 2008. Deze daling komt bijna volledig voor rekening van de vrouwen, wat betekent dat het aantal vrouwelijke bachelors in februari 2009 met bijna een derde gedaald is. Het aantal mannelijke werkzoekenden ligt op dat ogenblik amper lager (- 2,2%).

Deze evolutie is demonstratief voor de verschillende keuzes die mannen en vrouwen maken waarbij vrouwen voornamelijk kiezen voor minder conjunctuurgevoelige opleidingen.

Meest gevolgde opleidingen

Mannen

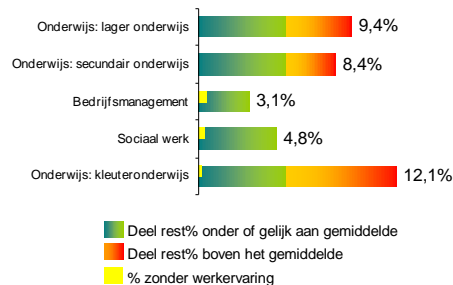

'Bedrijfsmanagement'⁴ (1.079 sv) is de meest gevolgde professionele bacheloropleiding bij de mannen en de aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt probleemloos.

'Secundair onderwijs' (783 sv) blijft een populaire opleiding bij de mannen maar doet het veel minder goed dan het gemiddelde voor alle professionele bacheloropleidingen. Dit is eveneens het geval met 'Sociaal werk' (242 sv) waar na 1 jaar nog 1 op 10 schoolverlaters werkzoekend is.

'Toegepaste informatica' (601 sv) en 'Elektromechanica' (376 sv) daarentegen bieden uitstekende kansen op de arbeidsmarkt.

Vrouwen

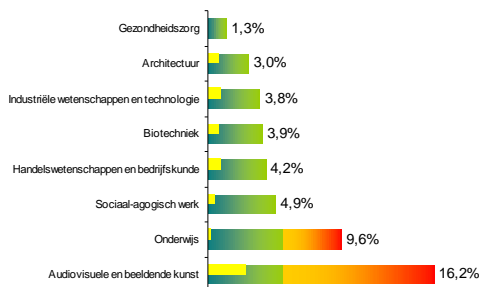

Onderwijs blijft nog steeds een topper bij de vrouwelijke professionele bachelors. Net als andere jaren treffen we ook nu weer zowel 'Lager onderwijs' (1.375 sv), 'Secundair onderwijs' (1.150 sv) als 'Kleuteronderwijs' (964 sv) aan bij de 5 meest gevolgde opleidingen. De tewerkstellingskansen van de onderwijsopleidingen zijn minder gunstig hoewel quasi iedereen toch ervaring heeft opgedaan.

'Bedrijfsmanagement'^{**} (1.117 sv) doet het dan weer veel beter, net als 'Sociaal werk' (978 sv). Ook in deze opleidingen zijn er na 1 jaar amper een paar schoolverlaters die geen werkervaring hebben kunnen opdoen.

⁴ Voor de opleidingen met een * zijn in tegenstelling tot vorige studie geen opties ter beschikking.

STUDIEGEBIEDEN

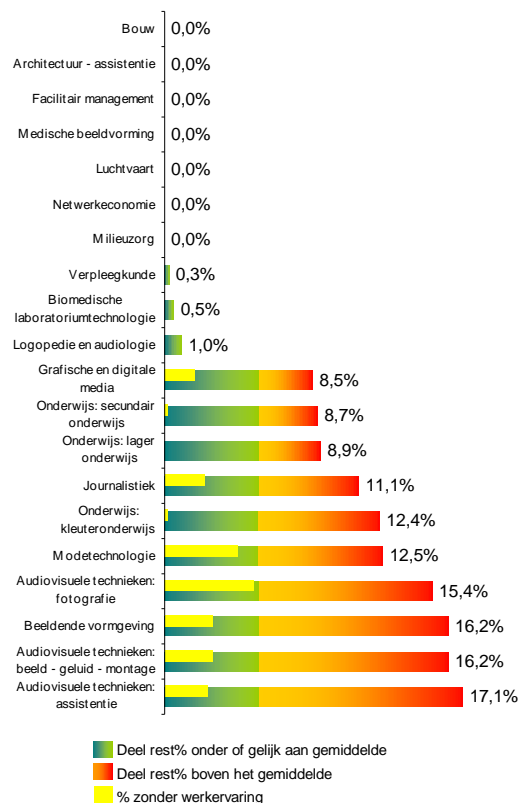
Het studiegebied 'Gezondheidszorg' (2.037 sv) blijft de absolute topper bij de PBA, wat wellicht niemand zal verwonderen.

'Architectuur' (367 sv), 'Industriële wetenschappen en technologie' (1.739 sv), 'Biotechniek' (358 sv), 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' (4.745 sv) en 'Sociaal agogisch werk' (2.074 sv) halen eveneens een mooi resultaat met een rest% onder 5%.

Het studiegebied 'Onderwijs' (4.503 sv) doet het niet zo goed, 1 op 10 schoolverlaters is na 1 jaar nog werkzoekend.

Wie koos voor een opleiding uit het studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' (37 sv) heeft het een stuk moeilijker maar het betreft hier een zeer klein studiegebied.

OPLEIDINGEN

In 7 PBA-opleidingen, 'Bouw' (60 sv), 'Architectuur – assistentie' (57 sv), 'Facilitair management' (29 sv), 'Medische beeldvorming' (26 sv), 'Luchtvaart' (22 sv), 'Netwerkeconomie' (21 sv) en 'Milieuzorg' (21 sv) is geen enkele schoolverlater nog werkzoekend na 1 jaar. Het gaat over opleidingen met een beperkt aantal schoolverlaters.

Ook 'Verpleegkunde*' (971 sv), 'Biomedische laboratoriumtechnologie' (186 sv) en 'Logopedie en audiologie' (193 sv) bieden uitstekende perspectieven op werk.

'Grafische en digitale media' (118 sv), 'Secundair onderwijs' (1.933 sv) en 'Lager onderwijs' (1.591 sv) halen een rest% dat nog net onder 10% blijft.

Wie 'Journalistiek' (306 sv), 'Kleuteronderwijs' (979 sv) of 'Modetechnologie' (24 sv) volgde ziet zijn kansen om na 1 jaar werkzoekend te zijn oplopen tot 1 op 8.

De slechtste resultaten zijn voor 'Audiovisuele technieken – optie fotografie' (39 sv), 'Beeldende vormgeving' (37 sv), 'Audiovisuele technieken – optie beeld – geluid – montage' (37 sv) en 'Audiovisuele technieken – optie assistentie' (41 sv) waar het rest% tussen 15 en 17% ligt.

De meest betekenisvolle daling van het aantal schoolverlaters eind februari 2009 vinden wij in het studiegebied 'Onderwijs' waar zowel het aantal mannen als vrouwen met 60% afneemt t.o.v. juni 2008.

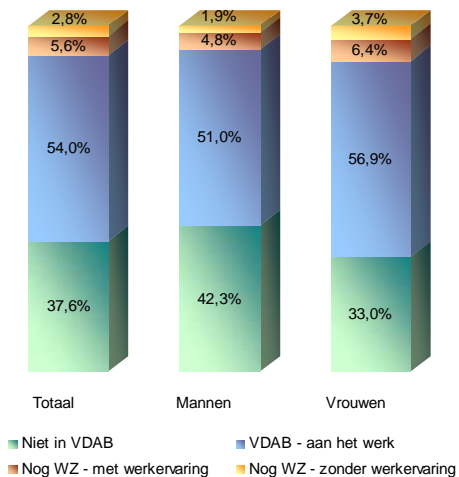
In het studiegebied 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' stijgt het aantal mannelijke werkzoekenden met een derde in februari 2009 terwijl het aantal vrouwen amper toeneemt. Hetzelfde fenomeen zien we in het studiegebied 'Sociaal agogisch werk' met een toename bij de mannen van 43% terwijl het aantal vrouwen slechts stijgt met 6%.

In het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' stellen wij dan weer net het omgekeerde vast, het aantal nog werkzoekende vrouwen is eind februari gestegen met de helft terwijl het aantal mannen op dat ogenblik slechts met 4% gestegen is.

Aantal schoolverlaters: 213
 Aantal ingeschreven VDAB: 133
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 18
 Restpercentage: 8,5%
 Zonder werkervaring: 2,8%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 19 = + 5,6%
 Mannen: 9 = + 28,6%
 Vrouwen: 10 = - 9,1%

Meest gevolgde opleidingen

Mannen

Omdat de aantallen zo laag liggen worden de meest gevolgde opleidingen niet in grafiekvorm weergegeven.

Het grootste aantal mannelijke schoolverlaters met een diploma van academische bachelor bevinden wij terug in het studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' (20 sv).

Het studiegebied 'Wetenschappen' telt 18 schoolverlaters en de rest van de mannelijke schoolverlaters is versnipperd over de andere studiegebieden.

Vrouwen

Ook bij de vrouwen is er gezien de lage aantallen schoolverlaters veel versnippering.

De meeste schoolverlaters vinden wij net als bij de mannen ook hier terug in het studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' (25 sv).

Het studiegebied 'Toegepaste taalkunde' telt 14 schoolverlaters en 12 academische bachelors komen op de arbeidsmarkt na het volgen van een opleiding uit het studiegebied 'Politieke en sociale wetenschappen'.

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een academische bacheloropleiding.

Ook studenten die studies in het hoger onderwijs hebben stopgezet, maar voordien een diploma van academische bachelor behaalden worden in aanmerking genomen.

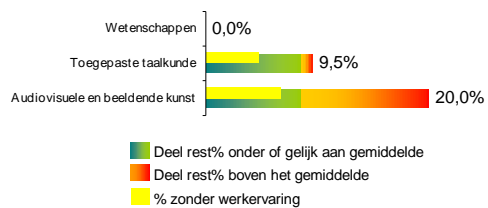
Bijna 4 op 10 schoolverlaters uit dit niveau schreef zich niet in bij de VDAB als werkzoekende. Ofwel vonden zij aansluitend aan het behalen van hun diploma een job maar het is ook mogelijk dat zij een masteropleiding volgden aan een instelling buiten de Vlaamse gemeenschap.

8,5% van de schoolverlaters is 1 jaar na het afstuderen nog werkzoekend en 2,8% had in dat jaar nog geen werkervaring opgedaan waarmee deze groep toch beduidend slechter aansluiting vindt met de arbeidsmarkt dan de professionele bachelors.

Mannen doen het wat beter dan vrouwen, zowel qua rest% als voor het opdoen van werkervaring.

Het aantal werkzoekende schoolverlaters dat een academische bachelor behaalde is eind februari 2009 met 1 eenheid gestegen tegenover juni 2008.

STUDIEGEBIEDEN

Slechts 3 studiegebieden bij de academische bachelors tellen meer dan 20 schoolverlaters.

In het studiegebied 'Wetenschappen' (24 sv) is niemand na 1 jaar nog werkzoekend.

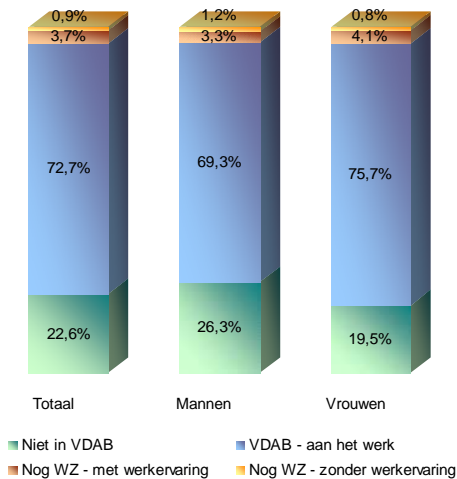
Dat ligt enigszins anders voor wie een academische bachelordiploma haalde uit het studiegebied 'Toegepaste taalkunde' (21 sv) en zeker voor de grootste groep schoolverlaters uit het studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' (45 sv).

Gezien de kleine aantallen schoolverlaters wordt het rest% van deze studiegebieden best met de nodige omzichtigheid benaderd.

Aantal schoolverlaters: 15.111
 Aantal ingeschreven VDAB: 11.691
 Nog werkzoekend na 1 jaar: 704
 Restpercentage: 4,7%
 Zonder werkervaring: 0,9%

Toestand eind februari 2009

Nog werkzoekend: 637 = - 9,5%
 Mannen: 310 = + 0,3%
 Vrouwen: 327 = - 17,2%

In dit niveau vinden wij alle schoolverlaters terug die een masterdiploma behaalden.

Wie nog een master na master volgde, wordt teruggezet naar de gevolgde basisopleiding.

Van alle schoolverlaters met een masterdiploma schrijft iets meer dan 1 op 5 zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

1 jaar na het beëindigen van de studies is nog 4,7% als werkzoekende ingeschreven bij de VDAB.

0,9% van alle nieuw afgestudeerde masters heeft na 1 jaar nog geen werkervaring opgedaan.

Mannen zijn na 1 jaar iets minder werkzoekend maar vrouwen slagen er dan weer meer in om in het eerste jaar na het afstuderen werkervaring op te doen.

Opmerking:

Een aantal studenten haalt een masterdiploma aan een instelling die niet onderworpen is aan de regelgeving van het dept. Onderwijs (Franse Gemeenschap of buitenlands onderwijs).

Deze studenten zitten niet in de bestanden van het departement Onderwijs. Als zij doorstromen naar de arbeidsmarkt zonder zich bij de VDAB als werkzoekende in te schrijven, zitten zij niet in deze cijfers.

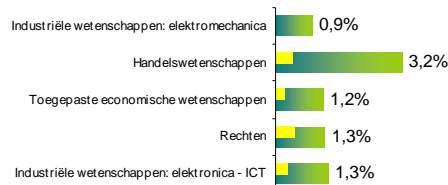
Het aantal werkzoekende schoolverlaters met een masterdiploma is met 9,5% gedaald eind februari 2009 in vergelijking met juni 2008.

Vrouwen, die in juni 2008 in verhouding nog iets talrijker werkzoekend waren dan mannen hebben die achterstand eind februari 2009 omgebogen in een lichte voorsprong.

Ondanks de crisis blijven masters zeer gegeerd op de arbeidsmarkt.

Meest gevolgde opleidingen

Mannen

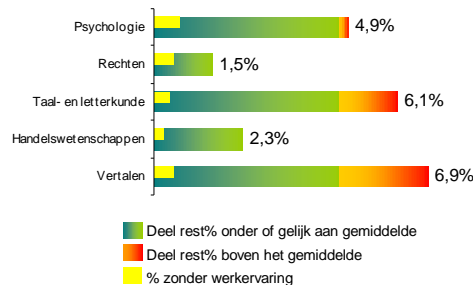

De 5 meest gevolgde masteropleidingen bij de mannen bieden allemaal meer kansen op een job dan gemiddeld voor dit niveau.

Bij de opleidingen 'Industriële wetenschappen: elektromechanica' (529 sv), 'Toegepaste economische wetenschappen' (406 sv), 'Rechten' (397 sv) en 'Industriële wetenschappen: elektronica - ICT' (298 sv) schommelt het rest% rond 1%.

'Handelswetenschappen' (470 sv) doet het iets minder goed maar het rest% zit nog ruim onder het gemiddelde voor dit niveau.

Vrouwen

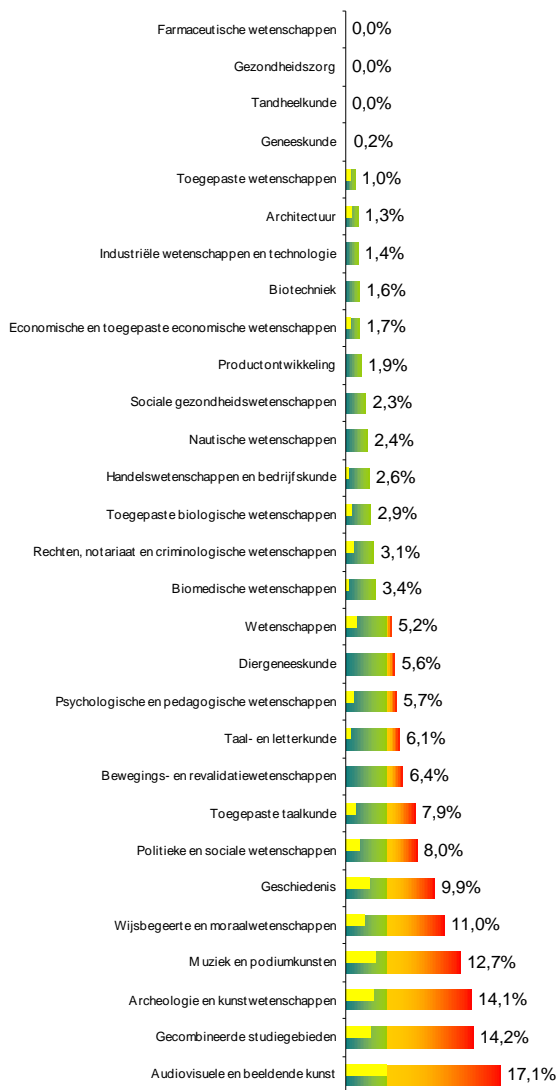

Waar de 5 meest gevolgde masteropleidingen bij de mannen allemaal beter scoren dan gemiddeld, is dit bij de vrouwen niet het geval.

'Psychologie' (633 sv), 'Taal- en letterkunde' (488 sv) en 'Vertalen' (405 sv) zijn populair bij vrouwen maar de aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt iets minder vlot.

'Rechten' (601 sv) en 'Handelswetenschappen' (444 sv) daarentegen doen het wel beter dan gemiddeld en voor deze laatste opleiding doen vrouwen het ook nog eens beter dan mannen.

STUDIEGEBIEDEN

De masteropleidingen tellen 29 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

Van alle masters uit de studiegebieden 'Farmaceutische wetenschappen' (224 sv), 'Gezondheidszorg' (134 sv) en 'Tandheelkunde' (45 sv) is niemand na 1 jaar nog werkzoekend. 'Geneeskunde' (484 sv) moet hier amper voor onder doen.

In de studiegebieden 'Toegepaste wetenschappen' (785 sv), 'Architectuur' (298 sv), 'Industriële wetenschappen en technologie' (1.588 sv), 'Biotechniek' (64 sv), 'Economische en toegepaste economische wetenschappen' (1.446 sv) en 'Productontwikkeling' (54 sv) is minder dan 2% van de afgestudeerden werkzoekend na 1 jaar en heeft quasi iedereen werkervaring kunnen opdoen.

Afgestudeerden uit de studiegebieden 'Sociale gezondheidswetenschappen' (172 sv) 'Nautische wetenschappen' (41 sv), 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' (1.008 sv), 'Toegepaste biologische wetenschappen' (452 sv), 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' (1.347 sv) en 'Biomedische wetenschappen' (268 sv) hebben eveneens weinig problemen om een job te vinden.

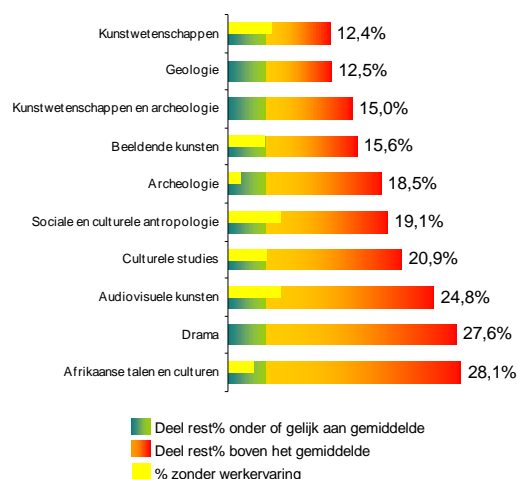
'Wetenschappen' (890 sv), 'Diergeneeskunde' (144 sv), 'Psychologische en pedagogische wetenschappen' (1.354 sv), 'Taal- en letterkunde' (658 sv) en 'Bewegings- en revalidatiewetenschappen' (450 sv) doen het iets minder goed dan gemiddeld voor dit niveau.

Wie 'Toegepaste taalkunde' (546 sv), 'Politieke en sociale wetenschappen' (979 sv) of 'Geschiedenis' (406 sv) studeerde ziet zijn kansen om na 1 jaar werkzoekend te zijn evolueren naar 1 op 10.

'Wijsbegeerte en moraalwetenschappen' (146 sv), 'Muziek en podiumkunsten' (204 sv), 'Archeologie en kunstwetenschappen' (192 sv) en 'Gecombineerde studiegebieden' (176 sv) bieden veel minder kansen op werk dan gemiddeld voor dit niveau.

Wie een opleiding volgde uit het studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' (538 sv) ziet zijn kansen om nog werkzoekend te zijn na 1 jaar oplopen tot 1 op 6 wat toch wel heel hoog is voor schoolverlaters van dit niveau.

OPLEIDINGEN

1 jaar na het afstuderen zijn er geen werkzoekende masters meer uit de opleidingen 'Geneeskunde' (394 sv), 'Farmaceutische zorg' (224 sv), 'Ingenieurswetenschappen: architectuur' (151 sv), 'Kinesitherapie' (113 sv), 'Ingenieurswetenschappen: elektrotechniek (ICT)' (101 sv), 'Ingenieurswetenschappen: computerwetenschappen' (89 sv), 'Ingenieurswetenschappen: chemische technologie' (60 sv), 'Industriële wetenschappen: informatica' (48 sv), 'Tandheelkunde' (45 sv) en 'Industriële wetenschappen: elektrotechniek' (37 sv).

Schoolverlaters uit de opleidingen 'Kunstwetenschappen' (97 sv) en 'Geologie' (32 sv) hebben een kans van 1 op 8 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Wie 'Kunstwetenschappen en archeologie' (20 sv) of 'Beeldende kunsten' (404 sv) studeerde, heeft 15% kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

'Archeologie' (65 sv), 'Sociale en culturele antropologie' (47 sv) en 'Culturele studies' (43 sv) halen een rest% rond 20%.

'Audiovisuele kunsten' (109 sv), 'Drama' (29 sv) en 'Afrikaanse talen en culturen' (32 sv) bieden ronduit slechte perspectieven op een job.

Voor de globaal gunstige evolutie tussen juni 2008 en februari 2009 wordt verwezen naar het volgende hoofdstuk, 'De link met de arbeidsmarkt'.

De link met de arbeidsmarkt

- ✓ 1.974 schoolverlaters komen op de arbeidsmarkt **zonder de minste kwalificatie** (Max. SO1). 1 op 4 van deze schoolverlaters vinden wij een jaar later nog terug in de werkzoekendenbestanden. Gelukkig daalt het aandeel schoolverlaters dat tijdens dat eerste jaar geen werkervaring kon opdoen tot een nooit eerder gezien niveau (3,2%). Schoolverlaters zonder enige kwalificatie hebben weinig keuze op de arbeidsmarkt. Afhankelijk van hun ingesteldheid maken zij meer of minder kans op een job maar zij blijven bijzonder kwetsbaar.

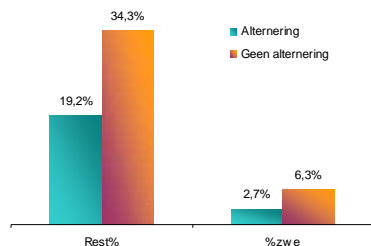
Eind februari 2009, in volle crisis, is het aandeel van deze schoolverlaters in de werkloosheid opgelopen tot 654 of een stijging met 32%. De crisis slaat duidelijk het hardst toe bij de mannen waar de stijging 36% bedraagt tegenover 25% bij de vrouwen.

- ✓ 1 op 10 schoolverlaters uit de **leertijd** is werkzoekend 1 jaar na het beëindigen van zijn of haar opleiding. We stellen echter grote verschillen vast tussen mannen (rest% = 7,2%) en vrouwen (rest% = 16,5%). Van de studiegebieden met een groot aantal schoolverlaters doet 'Horeca' het iets minder goed dan gemiddeld. Ook 'Personenverzorging' wat bijna uitsluitend een opleiding is gevolgd door vrouwen, doet het wat minder goed. 'Verkoop en marketing' doet het dan weer opvallend minder goed bij vrouwen terwijl deze opleiding voor mannen blijkbaar wel werkt. 'Voeding' haalt een gemiddelde score maar wordt praktisch enkel door mannen gevolgd. Er is geen enkele opleiding die echt slecht presteert.

Als we de situatie van de schoolverlaters uit de leertijd eind februari 2009 bekijken dan blijken enkel de mannen een serieuze klap te krijgen. Er zijn op dat moment 117 mannen werkzoekend uit de leertijd, zomaar eventjes een stijging met 92%. 'Bouw', 'Verkoop en marketing' en 'Voertuigen en metaal' krijgen het zwaarst te verduren. De vrouwen komen veel beter weg in deze crisisperiode met een kleine toename in 'Personenverzorging' die praktisch volledig gecompenseerd wordt met een afname van werkzoekenden in de 'Horeca'.

- ✓ Het **deeltijds beroepssecundair onderwijs** (DBSO) dat via een alternerende leervorm sterk inzet op praktijkervaring en hierdoor nogal wat gemeen heeft met de leertijd, sluit het slechtst aan met de arbeidsmarkt.

Van de 2.506 schoolverlaters uit het DBSO is 26,5% nog werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school. Het aandeel schoolverlaters dat leren en werken kon combineren steeg naar 54,2%.

Uit de grafiek blijkt duidelijk het positief effect van de alternering. Wie studie en werkervaring kon combineren heeft als schoolverlater uit het DBSO na 1 jaar iets minder dan 1 kans op 5 om werkzoekend te zijn tegenover 34,3% voor wie deze werkervaring moest missen. In de periode 1 jaar na het verlaten van de school bleef 2,7% van de schoolverlaters die leren en werken konden combineren zonder werkervaring, van de resterende groep vond 6,3% binnen dat jaar geen enkele job.

Persoonskenmerken bepalen in dit studieniveau nog dikwijls de toekomst op de arbeidsmarkt. Een goede arbeidsattitude geeft meer kans op een werkstage en wie leren en werken kan combineren haalt daar een aanzienlijk voordeel uit. Veel hangt af van de mate waarin een leerling uit het DBSO een werkgever kan overtuigen van zijn goede intenties. Misschien moet daar maar eens wat meer op getraind worden?

Net als in de vorige studieniveaus merken we ook bij het DBSO dat het vooral de mannen zijn die te lijden hebben onder de crisis. Hun aantal is eind februari 2009 met een derde toegenomen in vergelijking met juni 2008.

Bij de mannen in het DBSO hebben schoolverlaters uit de studiegebieden 'Decoratie', 'Hout', 'Distributie', 'Transport' 'Bouw' en 'Onderhoud' het meest te lijden onder de verslechterde economische conjunctuur. In het studiegebied 'Handel en administratie' dat iets minder te lijden heeft, zijn er eind februari 2009 toch ook nog 26% meer werkzoekende schoolverlaters in vergelijking met juni 2008.

'Elektriciteit – Elektronica', 'Metaal en kunststoffen' en 'Voeding – Horeca' gaan er ook wel op achteruit maar bieden veel meer weerstand tegen de crisis.

Bij de vrouwen is er een lichte toename in 'Personenzorg' en 'Schoonheidszorg' maar de schade blijft beperkt.

- ✓ Het aantal schoolverlaters uit het **algemeen secundair onderwijs van de 2de graad** (ASO2) is erg beperkt. De schoolverlaters uit dit niveau sloten hun schoolse carrière af na het 4de of 5de jaar van het ASO. Hoewel ze hun studie niet afmaakten hebben ze toch een zekere bagage meegekregen en als ze dan ook nog eens een goede werkhouding hebben vinden ze nog vrij makkelijk een job. Daarbij mogen ze dan meestal wel niet te kieskeurig zijn. Een aantal onder hen beschikken nog over een zeker groeipotentieel en kunnen met een beetje geluk later nog doorgroeien.

Deze kleine groep schoolverlaters heeft relatief weinig last van de crisis. Hun aantal neemt tussen juni 2008 en februari 2009 toe met 13%. Deze toename geldt zowel voor mannen als voor vrouwen.

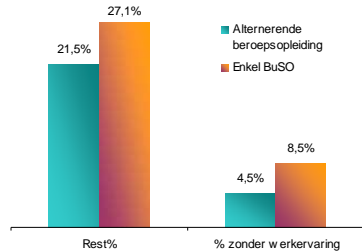
- ✓ Het **beroepssecundair onderwijs van de 2de graad** (BSO2) doet het met een globaal rest% van 25,5% niet echt schitterend. Het aandeel van de schoolverlaters dat na 1 jaar nog geen werkervaring heeft opgedaan ligt met 6% ook relatief hoog.

In 2 studiegebieden, 'Mechanica – Elektriciteit' en 'Bouw' blijft het rest% nog net onder 20% wat betekent dat 1 op 5 schoolverlaters nog werkzoekend is na 1 jaar. 'Hout' en 'Land- en tuinbouw' bieden ondanks het niet afmaken van de studies ook nog enige perspectieven.

De andere studiegebieden gaan al snel naar een rest% van net onder 30% zodat we hier niet van een succesverhaal kunnen spreken. In het studiegebied 'Grafische technieken' maar zeker in 'Mode' is het al helemaal huilen met de pet op, de kans dat je na het volgen en niet voleindigen van een modeopleiding werkzoekend bent na 1 jaar bedraagt bijna 1 op 2.

De tijd dat het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) het rest% van het BSO2 negatief beïnvloedde lijkt zo goed als voorbij.

Het BuSO doet het net iets minder goed dan het BSO2 maar vooral de alternerende beroepsopleiding (ABO) zet een puike prestatie neer. Weer maar eens een bewijs dat zeker voor laaggeschoolden leren werken van onschatbare waarde is. De onderstaande grafiek duidt nog eens ondubbelzinnig het gunstig effect aan van een volwaardige alternering, ook in het buitengewoon onderwijs.

De bovenstaande grafiek geeft het effect aan van een bijkomend jaar ABO na het volgen van een BuSO-opleiding. 27,1% van alle schoolverlaters die zich aanbieden op de arbeidsmarkt na het volgen van een opleiding in het BuSO zijn na 1 jaar nog werkzoekend. Bij de schoolverlaters die bijkomend een jaar ABO volgden daalt het rest% naar 21,5%. Het effect van de alternering werkt ook door voor het opdoen van werkervaring tijdens dat eerste jaar na het verlaten van de school.

In vergelijking met juni 2008 stellen we eind februari 2009 een stijging vast van het aantal werkzoekende schoolverlaters met 27%. Deze stijging is veel meer uitgesproken bij de mannen (+ 38%) dan bij de vrouwen (+ 14%).

Mannelijke schoolverlaters uit de studiegebieden 'Decoratieve technieken', 'Handel', 'Personenzorg', 'Voeding' en 'Hout' lijken met een stijging van ongeveer 30% niet erg crisisbestendig.

Bij de vrouwen tellen we eind februari 2009 21% meer werkzoekende schoolverlaters in het studiegebied 'Lichaamsverzorging' terwijl we bij 'Personenzorg' een toename van 19% optekenen.

Opmerkelijk is dat in de studiegebieden 'Handel' (+ 5%) en 'Voeding' (+2%) er amper meer vrouwelijke werkzoekenden zijn eind februari 2009 in vergelijking met juni 2008.

- ✓ Het **technisch secundair onderwijs van de 2de graad** (TSO2) blijkt ook in deze studie een pak meer kansen op een eerste job te bieden dan het BSO2. Het rest% bedraagt 17% wat een kans is van 1 op 6 om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn. Slechts iets meer dan 3% van deze schoolverlaters heeft na dat jaar ook nog niet gewerkt wat een zeer goed resultaat is.

TSO2 is een studieniveau waar de schoolverlaters verspreid zitten over een aantal kleine studiegebieden. Er zijn slechts 5 studiegebieden die meer dan 50 schoolverlaters tellen zodat de wat grotere studiegebieden het resultaat sterk beïnvloeden.

'Handel' is het grootste studiegebied maar haalt een slecht resultaat. 'Personenzorg' en 'Toerisme' doen het niet veel beter in tegenstelling tot 'Mechanica – Elektriciteit' en 'Sport' die wel behoorlijke resultaten halen. Behalve in 'Personenzorg' waar de vrouwen het opmerkelijk minder goed doen dan de mannen, zijn er weinig verschillen tussen mannen en vrouwen in de andere studiegebieden van enige betekenis.

Als we de toestand eind februari 2009 vergelijken met juni 2008 dan stijgt het aantal schoolverlaters met 30%, met grote verschillen tussen mannen (+ 36%) en vrouwen (+ 19%). Het studiegebied 'Handel' houdt goed stand, zowel bij de mannen (+8%) als bij de vrouwen, waar het aantal werkzoekende schoolverlaters zelfs nog licht daalt eind februari 2009 in vergelijking met juni 2008 (- 4%).

'Mechanica – Elektriciteit', 'Personenzorg', 'Toerisme' en 'Sport' hebben bij de mannen fel te lijden onder de verslechterde economische omstandigheden.

Bij de vrouwen heeft 'Personenzorg' het moeilijk met een kwart meer werkzoekenden eind februari 2009 in vergelijking met juni 2008.

- ✓ Het **kunstsecundair onderwijs van de 2de graad** (KSO2) blijft het kleinste studieniveau (154 schoolverlaters). Het rest% ligt met 18,2% aan de hoge kant maar vooral het aandeel van de schoolverlaters uit dit niveau dat na 1 jaar nog niet gewerkt had is het hoogste van alle studieniveaus.

KSO2 blijft allesbehalve een ideale opstap naar de arbeidsmarkt. Schoolverlaters uit dit niveau hebben minder kansen op vast werk en dit in combinatie met hun creatieve ingesteldheid die hen minder flexibel maakt leidt tot een grote kwetsbaarheid op de arbeidsmarkt.

Het aantal nog werkzoekende schoolverlaters uit dit niveau is dan ook met 61% gestegen eind februari 2009 in vergelijking met juni 2008. Ook hier hebben de mannen (+ 93%) harder te lijden onder de crisis dan de vrouwen (+ 29%).

- ✓ Het rest% van de schoolverlaters uit het **algemeen secundair onderwijs van de 3de graad** (ASO3) blijft nog net onder 10% wat op zich geen slecht resultaat is. We blijven echter zitten met het probleem van de schoolverlaters uit het ASO die verder studeren in het buitenland of aan een instelling van de Franse gemeenschap. Zij worden in deze studie geteld als 'niet meer werkzoekend' maar studeren in feite verder en beïnvloeden dus het rest% in positieve zin.

Het rest% van het ASO3 kan men dus niet zomaar vergelijken met dat van de andere studieniveaus, men zou verkeerdelijk de conclusie kunnen trekken dat ASO nog niet zo'n slechte opstap is naar de arbeidsmarkt.

Het absolute aantal schoolverlaters uit het ASO3 schommelt reeds een paar jaar tussen 5.500 en 6.000 en dit blijft toch een (te) hoog cijfer. Ongeveer 2 op 3 van deze schoolverlaters hebben 'iets' geprobeerd in het hoger onderwijs maar haakten af. Dit is een spijtige zaak, niet enkel voor de schoolverlaters maar ook voor de arbeidsmarkt.

'Humane wetenschappen' is de richting met het op één na grootste aantal schoolverlaters maar met het hoogste rest%. Richtingen met 'Latijn' doen het overwegend goed maar algemeen valt de nivellering op tussen de verschillende studierichtingen in het ASO3. Er zijn geen echte uitschieters meer, niet in positieve noch in negatieve zin zoals dat in het verleden wel meermaals het geval was.

Als we de situatie van deze schoolverlaters herbekijken eind februari 2009 dan blijkt het aantal dan nog werkzoekende schoolverlaters uit deze groep met 5% gedaald te zijn. Dat maakt dat deze schoolverlaters erg crisisbestendig zijn tenzij een aantal onder hen alsnog besloten hebben om terug één of andere studie aan te vatten om deze crisisperiode te overbruggen.

- ✓ Het **beroepssecundair onderwijs van de 3de en 4de graad** (BSO3 & BSO4) richt zich meer naar mannen dan naar vrouwen maar dat neemt niet weg dat vrouwen qua aantal schoolverlaters in dit niveau amper moeten onderdoen voor de mannen. Mannelijke schoolverlaters zijn veel meer gespreid over het opleidingsaanbod, vrouwelijke schoolverlaters vinden wij in groten getale terug in een eerder beperkt aantal studierichtingen.

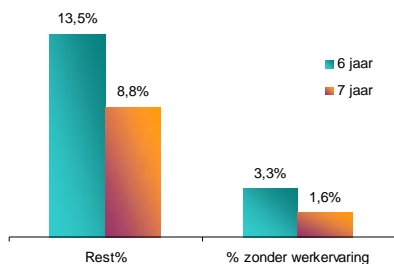
Het BSO3 & BSO4 doet het ook in deze studie weer goed hoewel er toch opleidingen zijn waarvoor je beter niet kiest als je snel een job wil zoals bv. 'Moderealisatie en verkoop', 'Organisatiehulp', 'Brood- en banketbakkerij en confiserie' en 'Grootkeuken' om er maar enkele te noemen.

Daartegenover staan dan weer een aantal opleidingen die bijna een garantie zijn op werk zoals bv 'Bijzonder transport (3j)', 'Renovatie bouw (3j)', 'Koeltechnische installaties (3j)', 'Land- en tuinbouwmechanisatie (3j)', 'Toegepaste verpleegkunde (BSO4)' en 'Slagerij- Fijnkosttraiteur (3j)'.

Nog steeds merken we een bijna strikte scheidingslijn tussen mannen en vrouwen die zich bevindt langs de grens tussen zachte en hardere studierichtingen. Deze traditionele keuzes die nog steeds stand houden, zijn misschien niet helemaal onterecht waar het vrouwen in hardere studierichtingen betreft. Wie kiest voor zo'n harde technische richting komt toch nog dikwijls fysieke obstakels tegen waar vrouwen niet of moeilijk overheen kunnen. Voor mannen die de wat zachtere toer willen opgaan echter...

Ook in deze studie valt het weer maar eens op dat er een hemelsbreed verschil bestaat tussen wie de school verlaat zonder diploma of getuigschrift en iemand die dat papiertje wel in zijn of haar bezit heeft. De kans om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn is bijna driemaal kleiner voor iemand met een diploma of getuigschrift tegenover een niet gekwalificeerd schoolverlater uit het beroeps onderwijs.

Als we het verschil maken tussen wie een 7de specialisatiejaar volgde en diegenen die de school verlieten na 6 jaar beroeps onderwijs dan blijkt specialiseren niet enkel een diploma op te leveren i.p.v. een getuigschrift maar ook de toegang tot de arbeidsmarkt een stuk te vergemakkelijken zoals blijkt uit onderstaande grafiek.

Iets meer dan 1 op 4 schoolverlaters verlaat de school na 6 jaar beroeps onderwijs en 13,5% is na 1 jaar nog werkzoekend. Voor de schoolverlaters die ook een 7de jaar volgden (73,1%) is de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn gedaald tot 8,8%. Het volgen van een 7de jaar heeft ook een positief effect voor het opdoen van werkervaring zoals uit de grafiek duidelijk blijkt.

Als we de balans opmaken van deze groep schoolverlaters eind februari 2009 blijken de mannen toch weer de grootste last te hebben van de crisis. De schoolverlaters die het meest onder de crisis te lijden hebben komen dan ook voornamelijk uit hardere technische richtingen die veelal hoofdzakelijk door mannen gevolgd worden.

We zien dat traditioneel goed presterende richtingen die in wat voorspoediger tijden een knelpunt vormen op de arbeidsmarkt nu opeens toch klappen krijgen. Vooral een aantal opleidingen die inzetten op een job in automotieve hebben erg te lijden van de crisis. Ook een aantal paradepaardjes uit het studiegebied 'Mechanica – Elektriciteit' zoals 'Fotolassen (3j)', 'Lassen en constructie' en 'Computergestuurde werktuigmachines (3j)' vallen fors terug al is deze terugval allicht maar tijdelijk.

Bij de vrouwelijke werkzoekende schoolverlaters die eind februari 2009 met 17% zijn aangegroeid, zijn er niet echt negatieve uitschieters.

- ✓ Het **technisch secundair onderwijs van de 3de graad** (TSO3) blijft sterk presteren, in lijn met de grote vraag naar technici. Het is dan ook niet verwonderlijk dat zo weinig schoolverlaters uit dit niveau hun eerste jaar na de school afsloten zonder werkervaring.

'Fotografie' is de op één na slechtst presterende richting in het TSO3, het is trouwens maar de vraag waarom deze opleiding niet binnen het KSO wordt georganiseerd. Gelukkig gaat het om een beperkt aantal schoolverlaters want de richting heeft ook nog eens sterk te lijden onder de crisis.

In het studiegebied 'Grafische technieken' zorgen de opleidingen 'Grafische technieken' maar vooral 'Multimediatechnieken' voor een minder goed resultaat. Het overaanbod aan arbeidskrachten blijft terwijl de sector steeds complexer wordt.

Binnen het studiegebied 'Handel' zorgen vooral de richtingen 'Handel', 'Medico sociale administratie' (vooral populair bij vrouwen) en 'Informaticabeheer' (vooral gevolgd door mannen) voor een minder goed resultaat.

Binnen 'Toerisme' zijn het vooral de 2 grote richtingen, 'Toerisme' en 'Onthaal en public relations' die minder aansluiting bieden

met de arbeidsmarkt. Net als in het studiegebied 'Handel' heeft ook 'Toerisme' af te rekenen met een grote concurrentie uit hogere niveaus.

Opvallend is de niet zo goede prestatie van het studiegebied 'Personenzorg', vooral te wijten aan de richtingen 'Sociale en technische wetenschappen' en 'Gezondheids- en welzijnswetenschappen'. Deze schoolverlaters zouden heel wat betere kansen hebben indien zij zouden doorstromen naar een verpleegopleiding. De schoolverlaters uit deze opleidingen bieden dan weer vrij goed weerstand tegen de crisis.

Zoals steeds in TSO3 zijn het vooral de wat 'hardere richtingen' die de beste kansen bieden op werk.

Het studiegebied 'Auto' presteert hier zeer goed vooral door de afwezigheid van 'Carrosserie' in het aanbod. De crisis weegt echter ook op deze schoolverlaters. Alle opleidingen binnen het studiegebied 'Bouw' doen het schitterend in dit niveau al moeten ze een stapje terugzetten met de crisis.

In het studiegebied 'Chemie' doet de richting 'Chemie' het wat minder net als de richting 'Techniek – Wetenschappen' die eigenlijk bedoeld is om verder te studeren. Het studiegebied biedt globaal wel goed weerstand tegen de verslechterde economische toestand.

Alle richtingen uit de studiegebieden 'Hout', 'Koeling en warmte' en 'Land- en tuinbouw' stromen vrij vlot door naar de arbeidsmarkt en hebben maar beperkt te lijden onder de gevolgen van de crisis.

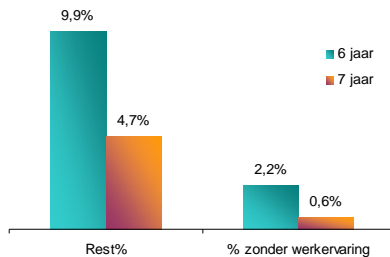
Na jaren van slecht presteren bieden de opleidingen uit het studiegebied 'Lichaamsverzorging' sinds enige tijd terug perspectieven op werk, zeker voor wie een 7de jaar volgt. Wie echt wil doorbreken in dit vak richt zich best op de integrale lichaamsverzorging of op een niche zoals bv. voetverzorging.

Binnen het studiegebied 'Mechanica – Elektriciteit' halen alle opleidingen goede resultaten uitgezonderd 'Industriële wetenschappen' en 'Industriële ICT' die het wat minder goed doen maar respectievelijk bedoeld zijn om verder te studeren en veel concurrentie ondervinden uit hogere niveaus.

Nog vrij veel studenten verlaten de school na een opleiding 'Lichamelijke opvoeding en sport' maar ondervinden de nodige moeite om hun plaats te vinden op de arbeidsmarkt. Het ligt voor de hand dat zij niet allemaal terecht kunnen in een job die nauw aansluit bij hun studies. In volle crisis stijgt het aantal werkzoekenden in deze groep ook met 25%.

In het studiegebied 'Voeding' tenslotte vinden wij 75% van de schoolverlaters terug in de richting 'Hotel'. Schoolverlaters die een opleiding kiezen uit dit studiegebied vinden vlot werk en hebben geen last van de crisis.

Ook in het TSO3 kan je na 6 jaar kiezen voor een 7de specialistiejaar maar omdat je in dit niveau ook reeds na 6 jaar een diploma behaalt, in tegenstelling tot het beroepsonderwijs, volgen hier veel minder studenten zo'n bijkomend jaar. Nochtans blijkt ook het volgen van een 7de jaar TSO geen tijdverspilling te zijn en biedt het aan deze schoolverlaters wel degelijk meer kansen op de arbeidsmarkt zoals blijkt uit de grafiek hieronder.

10,6% van de schoolverlaters uit het TSO3 volgt een 7de specialistiejaar. 4,7% is na 1 jaar werkzoekend terwijl dit rest% oploopt tot 9,9% voor wie de school verliet na 6 jaar technisch onderwijs.

Wie een 7de jaar volgde doet ook meer werkervaring op dan wie stopte na 6 jaar.

- ✓ Schoolverlaters uit het **kunstsecundair onderwijs van de 3de graad** (KSO3) zijn 1 jaar na het verlaten van de school nog het meest werkzoekend binnen de groep van de middengeschoolden. Gelukkig is binnen deze groep ook het aandeel zonder werkervaring nu op het peil van de andere vergelijkbare studieniveaus.

Als we enkel rekening houden met de richtingen van enige omvang zijn er niet zoveel verschillen vast te stellen. 'Toegepaste beeldende kunst' doet het wat beter dan 'Vrije beeldende kunst' en 'Artistieke opleiding' maar in absolute cijfers stelt het allemaal niet zoveel voor.

Wat wel opvalt is de afname van het aantal schoolverlaters eind februari 2009 tegenover eind juni 2008. Misschien zette de crisis er deze schoolverlaters wel toe aan om iets minder kieskeurig te zijn in hun ambities. Ondanks deze daling ligt het rest% nog steeds gevoelig hoger dan dat van de andere middengeschoolden.

- ✓ Ook binnen de nieuwe indeling van het hoger onderwijs is het niveau **professionele bachelor** het talrijkst bevolkte studieniveau in deze studie. Vrouwen zijn zeer dominant aanwezig in dit niveau maar mannen vinden globaal iets beter aansluiting met de arbeidsmarkt. Als we de effecten van de crisis in rekening brengen zien we echter dat de mannen eind februari 2009 terug meer werkzoekend zijn dan de vrouwen in dit niveau. De studiekeuze van de vrouwen blijkt dus meer bestand tegen de crisis dan deze van de mannen.

Het studiegebied 'Gezondheidszorg' dat voor 87% uit vrouwelijke schoolverlaters bestaat, presteert het best. 'Ergotherapie' haalt het hoogste rest% maar dat betekent dat nog slechts 4% werkzoekend is na 1 jaar. Eind februari 2009 is het aantal werkzoekende schoolverlaters uit deze opleiding zelfs nog licht gedaald.

Het studiegebied 'Architectuur' presteert zeer goed en het is enkel de opleiding 'Interieurvormgeving' die er voor zorgt dat het studiegebied er op achteruit gaat eind februari 2009. 'Architectuur – assistentie' en 'Landschaps- en tuinarchitectuur' houden goed stand.

In het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' presteren de opleidingen 'Audiovisuele technieken', en dit voor alle opties, traditioneel zwak maar de aantallen schoolverlaters zijn niet zo groot. Alle andere opleidingen in dit studiegebied uitgezonderd 'Grafische en digitale media' bieden een uitstekende opstap naar de arbeidsmarkt. Geen enkele opleiding binnen dit studiegebied kan als bijzonder crisisgevoelig omschreven worden.

Het kleine studiegebied 'Biotechniek' haalt eveneens goede resultaten zowel bij mannen als bij vrouwen. Eind februari 2009 is het aantal werkzoekende schoolverlaters zelfs nog verminderd, volledig te wijten aan de mannen. Het aantal vrouwen neemt met 1 eenheid toe.

'Handelwetenschappen en bedrijfskunde' is het studiegebied met het grootste aantal afgestudeerde professionele bachelors. Zowel mannen als vrouwen hebben weinig moeite om een job te vinden. Enkel wie de opleiding 'Journalistiek' volgde heeft een kans van 1 op 9 om na 1 jaar werkzoekend te zijn en dat is bijzonder hoog voor dit niveau. Ook 'Communicatiemanagement' en 'Toerisme en recreatiemanagement' bieden wat minder kansen dan de andere opleidingen binnen dit studiegebied. In vergelijking met juni 2008 zijn er eind februari 2009 17% meer werkzoekende schoolverlaters uit dit studiegebied. 'Bedrijfsmanagement' en 'Office management' doen het, enkel bij de mannen, minder goed. Het aantal werkzoekende mannen dat 'Communicatiemanagement' studeerde neemt dan weer licht af.

'Sociaal agogisch werk' is een studiegebied waar we hoofdzakelijk vrouwelijke afgestudeerden terugvinden. Ongeveer 5% van deze schoolverlaters is na 1 jaar nog werkzoekend maar er zijn grote verschillen tussen mannen (8,1%) en vrouwen (4,2%). De resultaten van dit studiegebied worden vooral bepaald door de opleiding 'Sociaal werk' dat de meeste afgestudeerden telt en middelmatig presteert bij de mannen. 'Orthopedagogie' biedt veel betere kansen op een job. Als we dezelfde groep schoolverlaters bekijken eind februari 2009 blijkt dat voor de eerder genoemde opleidingen vooral de mannen een minder goede beurt maken. De vrouwelijke bachelors uit deze opleidingen houden vrij goed stand (Orthopedagogie) of verbeteren hun positie nog licht (Sociaal werk).

Van de studiegebieden met enige omvang rest nog enkel 'Onderwijs' met een rest% van net onder 10% wat zeer hoog is voor dit niveau. Vooral de opleiding 'Kleuteronderwijs' met praktisch uitsluitend vrouwelijke schoolverlaters presteert niet goed. 1 op 8 schoolverlaters is nog werkzoekend eind juni 2008.

'Lager onderwijs' met 86% vrouwen biedt iets meer mogelijkheden maar het rest% (8,9%) zit nog ruim boven het gemiddelde voor dit niveau. 'Secundair onderwijs' met 6 op 10 vrouwelijke afgestudeerden doet het net iets beter maar zit eveneens nog ruim boven het gemiddelde rest% voor dit niveau. Wellicht is het feit dat veel onderwijsmensen zich reeds inschreven als werkzoekende op 30 juni 2008 oorzaak van het hoge rest%.

Als we het resultaat van deze opleidingen nagaan eind februari 2009 krijgen we een totale ommekeer. Het aantal nog werkzoekende kleuteronderwijzers is meer dan gehalveerd. Bij de onderwijzers is er een daling met 60%, hoofdzakelijk bij de vrouwen en van de in juni nog werkzoekende leerkrachten secundair onderwijs hebben eind februari 2009 twee derde werk gevonden.

- ✓ Het niveau **academische bachelor** komt voor het eerst in deze studie voor. Hoewel deze schoolverlaters gediplomeerd op de arbeidsmarkt komen is het maar de vraag of zij ook goed voorbereid zijn, hun studie is immers nog niet afgerond.

Gelukkelijk gaat het om een beperkt aantal schoolverlaters die dan ook nog eens sterk verspreid zijn over het opleidingsaanbod. 1 jaar na het afstuderen zijn nog 8,5% van deze bachelors werkzoekend. Mannen vinden wat makkelijker de weg naar een job dan vrouwen.

Als we de situatie van deze groep nog eens bekijken eind februari 2009 dan is het rest% licht toegenomen (8,9%) maar het voordeel dat de mannen hadden eind juni 2008 is praktisch volledig verdwenen.

- ✓ Met het verschijnen van de eerste bachelors in deze studie werd besloten om ook voor de andere hoger geschoolden de omvorming te doen naar **masters**. Schoolverlaters met een masterdiploma hoeven zich in de regel weinig zorgen te maken op de arbeidsmarkt, dat is ook in deze studie weer het geval. Daarenboven is het aantal schoolverlaters uit dit niveau dat na 1 jaar nog geen werkervaring had gedaald tot minder dan 1%. Omdat het nieuwe masterniveau nu niet minder dan 30 studiegebieden telt beperken wij de bespreking in detail tot de meest belangrijke of diegene die opvallende kenmerken vertonen.

In het studiegebied 'Architectuur' valt op dat zowel de opleiding 'Architectuur' als 'Interieurarchitectuur' goed presteren en dit reeds voor het tweede jaar op rij. Beide opleidingen bieden ook uitstekend weerstand tegen de crisis. Met de komende investeringen in infrastructuur ziet het er niet naar uit dat vooral architecten in de nabije toekomst moeten vrezzen voor hun job.

Het studiegebied 'Biomedische wetenschappen' is nieuw in deze studie. De enige opleiding in dit studiegebied nl. 'Biomedische wetenschappen' biedt uitstekende jobkansen. Als we het aantal werkzoekende schoolverlaters eind februari 2009 vergelijken met eind juni 2008 noteren we nog een gevoelige daling. Het toenemend belang van biomedisch en biotechnologisch onderzoek, met resultaat, is een opsteker voor deze schoolverlaters. Een jaar zonder afstuderende biomedici ingevolge de studieduurverlenging zorgt ervoor dat schoolverlaters uit deze opleiding alle kansen krijgen op werk.

'Economische en toegepaste economische wetenschappen' is een studiegebied dat zwaar doorweegt vanwege het groot aantal schoolverlaters. Alle opleidingen binnen dit studiegebied presteren schitterend. Eind februari 2009 is het aantal werkzoekende schoolverlaters licht toegenomen enkel te wijten aan een stijging bij de mannen.

Binnen het studiegebied 'Farmaceutische wetenschappen' is na 1 jaar geen enkele schoolverlater nog terug te vinden in de werkzoekendenbestanden maar dat is geen verrassing. Apotheker is immers niet voor niets sinds jaren een knelpunt op de arbeidsmarkt.

Ook binnen het studiegebied 'Geneeskunde' is 1 jaar na het afstuderen geen enkele werkzoekende arts nog terug te vinden. In februari 2009 blijft de situatie voor afgestudeerde artsen quasi ongewijzigd. Dit bevestigt enkel wat ook al in vorige studies kon worden vastgesteld, nl. artsen stromen goed door naar de arbeidsmarkt.

Binnen het studiegebied 'Gezondheidszorg' is vooral de opleiding 'Kinesitherapie' belangrijk qua volume. Geen enkele schoolverlater is nog werkzoekend na 1 jaar en 8 maanden later is in deze gunstige toestand nauwelijks verandering gekomen. Hiermee bewijst de zorgsector nog maar eens zijn relatieve ongevoeligheid tegen conjunctuurschommelingen.

Het studiegebied 'Handelwetenschappen en bedrijfskunde' telt iets meer dan 1.000 schoolverlaters. Na 1 jaar zijn nog slechts 26 onder hen op zoek naar een job. Eind februari 2009, in volle crisisperiode is dat aantal zelfs gedaald tot 20. Ondanks het feit

dat er door de financiële crisis weinig te rapen viel in deze sector blijkt dat de brede opleidingen uit dit studiegebied ook in andere sectoren nog steeds veel gevraagd zijn.

'Industriële wetenschappen en technologie' is het grootste studiegebied bij de masters met 1.588 schoolverlaters. Daarvan zijn er na 1 jaar nog slechts 22 of 1,4% werkzoekend. Eind februari is dat aantal licht toegenomen tot 25 of 1,6%. Deze opleiding bewijst daarmee niet enkel zijn goede kansen op de arbeidsmarkt maar ook zijn crisisbestendigheid. Vrouwen, die even vlot als mannen een job vinden, vertegenwoordigen 15% van het totaal wat net even veel (of weinig) is dan in de vorige studie.

Het studiegebied 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' biedt net als andere jaren goede kansen op een job. 'Rechten', met een brede waaier aan tewerkstellingsmogelijkheden doet het dan traditioneel wel een stuk beter dan 'Criminologische wetenschappen' waar de afgestudeerden niet zoveel mogelijkheden hebben op een tewerkstelling binnen hun vakgebied. Eind februari 2009 zijn er iets meer werkzoekende juristen terwijl het aantal criminologen iets gedaald is.

Wie een opleiding volgde uit het studiegebied 'Taal- en letterkunde' heeft in 6% van de gevallen geen werk na 1 jaar. Dat is zeker niet minder goed dan andere jaren en ook eind februari 2009 is het aantal werkzoekende schoolverlaters praktisch gelijk gebleven.

De doorstroming naar werk vanuit het studiegebied 'Psychologische en pedagogische wetenschappen' verloopt vlotter dan voorheen. De opleiding 'Sociaal werk' is de positieve uitschieter terwijl 'Sociale en culturele antropologie' dan weer in negatieve zin opvalt maar gelukkig weinig schoolverlaters telt. 'Psychologie' maakt een forse inhaalbeweging en het rest% bevindt zich nu op het niveau van 'Pedagogische wetenschappen'. De crisis heeft blijkbaar weinig vat op deze opleidingen want het rest% van het studiegebied is na 8 maanden gevoelig afgenomen.

'Toegepaste biologische wetenschappen' dat de opleidingen tot bio-ingenieur groepeerd drijft net als de opleiding tot biomedicus op de golf van het succes van de biotechnologie. Schoolverlaters uit deze opleidingen hoeven dan ook niet veel te vrezen om geen werk te vinden, dat overkomt slechts een kleine 3% een jaar na het afstuderen. Ook in volle crisisperiode hoeven zij hierop niet in te leveren.

'Toegepaste wetenschappen' het studiegebied waar we de vroegere burgerlijk ingenieurs (nu master in de ingenieurswetenschappen) terugvinden blijft het goed doen op de arbeidsmarkt met een rest% van amper 1%. Vrouwen maken net als in de vorige studie 23% uit van het totaal aantal schoolverlaters en zijn vooral terug te vinden in de opleiding tot ingenieur-architect. Eind februari 2009 tellen we in dit studiegebied iets meer werkzoekende schoolverlaters tegenover juni 2008 maar dat belet niet dat deze opleiding een zeer goede keuze is en blijft.

In het studiegebied 'Wetenschappen' hebben afgestudeerden 1 kans op 20 om na een jaar nog werkzoekend te zijn. Hoewel de opleiding 'Biologie' het al jaren minder goed doet, blijft de interesse intact en oefent deze opleiding nog steeds een grote aantrekkingskracht uit op toekomstige wetenschappers.

Eind februari 2009 is het aantal nog werkzoekende schoolverlaters afgenomen tot 3,5%, het ontbreken van nieuw afstuderende schoolverlaters in 2008 heeft deze gunstige evolutie wellicht een duwtje in de rug gegeven.

Met 'Archeologie en kunstwetenschappen' zitten we meteen bij de minder goed presterende studiegebieden. Hopelijk beseffen schoolverlaters uit dit studiegebied dat een tewerkstelling in hun vakgebied dikwijls niet haalbaar is en stellen zij zich voldoende flexibel op om ook op andere vacatures te solliciteren. Ook dan valt het nog wel eens tegen want 1 op 7 afgestudeerden heeft na 1 jaar geen job hoewel de meeste dan wel werkervaring hebben. Nog eens 8 maanden later is aan deze toestand weinig veranderd.

'Audiovisuele en beeldende kunst' is het zwakke broertje bij de masteropleidingen. 1 op 6 schoolverlaters uit dit studiegebied heeft na 1 jaar geen werk. In de opleiding 'Audiovisuele kunsten' loopt het rest% zelfs op tot een kleine 25% wat te vergelijken is met schoolverlaters die hun opleiding in het beroepsonderwijs niet afmaakten. Ook eind februari 2009 is aan deze toestand nog niet veel gewijzigd.

'Gecombineerde studiegebieden', wat een bont allegaartje is van allerlei opleidingen, biedt eveneens niet zo'n goede vooruitzichten op werk. Het gaat vooral over een aantal zeer gespecialiseerde taal- en cultuuropleidingen die in veel gevallen niet of onvoldoende aansluiten met de vraag op de arbeidsmarkt. Schoolverlaters uit deze opleidingen zullen dus in veel gevallen hun horizon flink moeten verbreden in hun zoektocht naar een job.

Ook 'Geschiedenis' met als enige opleiding 'Geschiedenis' is een studiegebied dat kampt met een te beperkte vraag op de arbeidsmarkt en waarvan de afgestudeerden op zoek moeten naar opportuniteiten buiten hun vakgebied. Nog 10% van deze afgestudeerden zijn werkzoekend na 1 jaar en 8 maanden later is dat aantal slechts licht gedaald.

Het studiegebied 'Muziek en podiumkunsten' heeft net als de andere kunstopleidingen te lijden onder een onevenwicht tussen vraag en aanbod. Voeg daarbij de toch wel zeer gerichte opleidingen die minder spreiding naar andere vakgebieden toelaten en je hebt alle ingrediënten voor een hoog rest%. Een meting in februari 2009 brengt in deze toestand weinig verandering.

'Politieke en sociale wetenschappen' is een studiegebied met een grote aantrekkingskracht en hoewel studenten hier toch wel een vrij brede vorming meekrijgen hebben zij toch meer moeite dan gemiddeld voor dit niveau om hun plaats op de arbeidsmarkt te veroveren. Deze vaststelling is niet nieuw maar kwam ook reeds in vorige studies tot uiting. 8 maanden later is de toestand er iets op verbeterd, het rest% bedraagt nog 6,1%.

In het studiegebied 'Toegepaste taalkunde' is iets minder dan 8% van de afgestudeerden nog op zoek naar werk na 1 jaar. Vooral de opleiding 'Vertalen' doet het minder goed. 'Tolken' doet het met een rest% van 3,6% dan weer een stuk beter. 8 maanden later zijn alle tolken aan het werk maar is er aan de toestand van vertalers weinig gewijzigd.

'Wijsbegeerte en moraalwetenschappen' tot slot is een studiegebied dat traditioneel een rest% haalt dat ver boven het gemiddelde ligt voor dit niveau. Eind februari 2009 zijn er meer schoolverlaters werkzoekend dan in juni 2008. Erg crisisbestendig kunnen we deze opleidingen dus ook al niet noemen.

Conclusies

✓ **Schoolverlaters vonden nooit vlotter de weg naar de arbeidsmarkt.**

De economische conjunctuur, die bij het afsluiten van de opvolgingsperiode voor deze schoolverlaters een hoogtepunt bereikte, bood nooit eerder meer kansen op tewerkstelling voor schoolverlaters. Uiteraard legde deze gunstige toestand bijkomende druk op de vraag naar hoger geschoolden waarbij nieuwe kansen geboden werden aan schoolverlaters die een opleiding afmaakten die minder goed aansluit met de vraag op de arbeidsmarkt.

Voor lager geschoolden onstonden er eveneens nieuwe opportuniteiten in zoverre zij bereid waren de handen uit de mouwen te steken en de juiste werkattitudes ten toon spreidden.

Er zijn dus minder schoolverlaters dan ooit werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school maar minstens even belangrijk voor de toekomst van deze schoolverlaters is dat zij op 1,9% na allemaal werkervaring konden opdoen tijdens dat eerste jaar waar dit pakweg 5 jaar geleden nog voor 7,6% van de schoolverlaters zo was.

Als wij de situatie van de schoolverlaters nog eens 8 maanden later bekijken, in volle crisisperiode dus, is het rest% toegenomen tot 11,2% of een stijging met 1.090 werkzoekende schoolverlaters. De mannen betalen duidelijk een hoge prijs voor de verslechterde economische toestand, hun rest% neemt toe van 9,8% naar 12,6% terwijl dat van de vrouwen amper stijgt (van 9,7% naar 9,8%).

De impact van de crisis is groter naarmate het scholingsniveau afneemt. Bij laaggeschoolden en ongekwalificeerden neemt het aantal nog werkzoekende schoolverlaters toe met 27,9%, een schril contrast met de hooggeschoolden waar ondanks de crisis de werkloosheid onder de schoolverlaters nog met 16,5% afneemt. Ook hier zijn het de vrouwen die in alle scholingsniveaus hun initiële achterstand grotendeels wegwerken of zelfs weten om te buigen in een voorsprong op de mannen.

Als we de regionale situatie bekijken zijn het vooral de Limburgse schoolverlaters die het meest in de klappen delen (+ 24,2%), maar ook hier neemt vooral de werkloosheid bij de mannen toe met liefst 52,9%. De toename is zowel voor laaggeschoolden (+ 53,2%) als voor middengeschoolden (+ 68,1%) het hoogst van alle Vlaamse provincies.

✓ **Het aantal laaggeschoolde schoolverlaters daalt niet.**

Het segment van de arbeidsmarkt dat behoefte heeft aan laaggeschoolde werkkrachten, voornamelijk de industrie, kan de blijvende instroom van laaggeschoolde schoolverlaters die in veel gevallen hun opleiding niet afmaakten niet blijven absorberen. Toenemende productiviteit en innovatie in de productieprocessen zijn absoluut noodzakelijk om competitief te blijven. Deze evolutie brengt een verschuiving mee in de vraag naar arbeidskrachten naar beter en hoger geschoolden. De laaggeschoolde schoolverlaters zullen het dus in de toekomst steeds moeilijker krijgen om een job te vinden en te behouden, tevens zal de concurrentiestrijd voor dit soort jobs blijven toenemen.

Lage scholing gaat dikwijls hand in hand met de minder riant sociale-economische omgeving waarin men opgroeit. Toch hebben mannen daar blijkbaar meer last van dan vrouwen, bijna 2 op 3 laaggeschoolde schoolverlaters zijn mannen. Mannen lopen veel meer dan vrouwen schoolachterstand op en raken gedemotiveerd met onaangepast gedrag tot gevolg. Als zij de school verlaten is de kans groot dat een niet aangepaste leerattitude zich vertaalt naar een onaangepaste werkattitude wat dan weer nefast is voor de kansen op een stabiele job.

Een significante daling van het aantal laaggeschoolde schoolverlaters zal zich dus moeten focussen op de gedragingen van de jongens en dit reeds in een vroeg stadium.

Hoewel reeds heel wat inspanningen geleverd werden om aan het probleem van de ongekwalificeerden iets te doen blijkt deze groep vrij ongevoelig voor al deze remedies. Misschien moet de aanpak maar eens over een totaal andere boeg gegooid worden en moeten schoolverlaters via een hybride systeem hun opleiding grotendeels in de praktijk krijgen waarbij zij op een gecontroleerde manier competenties verwerven die hen een erkenning oplevert onder de vorm van een certificaat, getuigschrift of ervaringsbewijs.

Deze studie geeft overduidelijk aan hoe afhankelijk laaggeschoolden zijn van een gunstige economische conjunctuur. Vooral laaggeschoolde mannen hebben baat bij een goed draaiende industrie, vooral als zij voldoende werkbereidheid tonen. De crisis slaat dan ook hard toe binnen deze groep omdat net het soort jobs waarvoor zij in aanmerking komt ongemeen hard getroffen worden.

Komt het ooit nog goed? Het valt te betwijfelen of bij een herneming van de economische activiteit nog alle jobs die nu zijn weggesaneerd terugkomen. Wellicht wordt een aantal van deze jobs gecreëerd op plaatsen waar arbeid minder kost of dichter bij de verbruiker. Een economische heropleving zal dus waarschijnlijk niet alle verloren jobs voor deze groep compenseren. Gelukkig speelt hier de demografische evolutie een gunstige rol. De vergrijzing zal in de toekomst allicht bijkomende kansen scheppen voor deze groep schoolverlaters.

✓ Technisch- en beroepsonderwijs blijft kansen bieden.

Het technisch en beroepsonderwijs van de 3de en 4de graad blijven het goed doen. In een aantal studierichtingen is na 1 jaar amper nog een schoolverlater te vinden maar even goed zijn er richtingen die niet zo goed liggen op de arbeidsmarkt. Een goede keuze maken is dus belangrijk en dat geldt nog meer in het beroepssecundair dan in het technisch secundair onderwijs.

Wie die goede keuze maakt ziet zich dikwijls beloond met een job met interessante perspectieven. Wie daarenboven nog een 7de specialisatiejaar volgt ziet zijn kansen om na 1 jaar niet meer werkzoekend te zijn fel verbeteren, in het BSO krijg je er na het 7de jaar ook nog eens een diploma bovenop.

Het technisch en beroepsonderwijs biedt van oudsher veel keuzemogelijkheden voor jongens maar heel wat minder voor meisjes. Meisjes die toch in het beroepsonderwijs terecht komen hebben het dan ook moeilijker dan jongens op de arbeidsmarkt met uitzondering van wie toegepaste verpleegkunde studeerde in de 4de graad van het beroepsonderwijs. Een vlottere doorstroming naar deze verpleegopleiding vanuit andere richtingen zou een win-win situatie creëren zowel voor de studenten als voor de arbeidsmarkt.

Het is belangrijk om het onderwijsaanbod continu te toetsen aan de vraag van de arbeidsmarkt. Dit geldt vooral voor het aanbod in het beroepsonderwijs waar het gevaar bestaat dat de technische evoluties de capaciteiten van de leerlingen overstijgen.

Sommige opleidingen bieden nog weinig kansen op de arbeidsmarkt zeker als de schoolverlater ook nog eens een job hoopt te vinden die nauw aansluit bij zijn of haar gevolgde opleiding.

Het hoger beroepsonderwijs dat er zit aan te komen, moet vooral voor deze mensen bijkomende kansen bieden om sneller en beter werk te vinden.

• Het beroeps- en technisch secundair onderwijs biedt in hoofdzaak opleidingen waarbij de student competenties verwerft die hem onmiddellijk inzetbaar maakt op de arbeidsmarkt en dit in een specifiek vakgebied. Daarnaast is dit onderwijs ook een geëerd leverancier van operatoren in de meest diverse sectoren. De combinatie van een zeker niveau met de technische kennis die deze schoolverlaters verworven hebben, maakt hen ook voor dit soort jobs uiterst geschikt.

• Omdat voor deze jobs ook dikwijls interessante loonvoorwaarden gelden, zijn zij voor deze groep ook aantrekkelijk.

• Vooral in dit laatste soort jobs heeft de crisis tot hertoe lelijk huis gehouden en aangezien we in deze jobs vooral te maken hebben met mannen zijn zij het grootste slachtoffer. Zij kunnen echter nog steeds terugvallen op hun verworven competenties en zich meer richten naar jobs waar op al hun kennis een beroep gedaan wordt. Deze jobs, die dikwijls knelpuntvacatures zijn, moeten mits enige opleiding zeker binnen het bereik van deze groep liggen. Het geeft hen bijkomende kansen om maximale weerstand te bieden aan de crisis.

✓ Teveel schoolverlaters met algemeen secundair onderwijs.

Bijna 6.000 schoolverlaters bieden zich aan op de arbeidsmarkt na het volgen van algemeen secundair onderwijs. Ongeveer 2 op 3 van deze schoolverlaters maakten kennis met het hoger onderwijs maar haakten af. De rest besliste om de schoolse carrière af te sluiten na het ASO.

Schoolverlaters uit het ASO doen het op het eerste gezicht niet veel slechter dan deze uit het BSO en het TSO. Zoals we eerder in deze studie reeds aanhaalden is het rest% echter onderschat onder invloed van zij die verder studeren buiten de Vlaamse gemeenschap.

Daarnaast blijft de vaststelling dat ASO niet direct voorbereidt op de arbeidsmarkt. Wie toch na 6 jaar ASO een job zoekt en enige ambitie heeft moet al kunnen rekenen op een werkgever die opleidingsminded is of moet via eigen inspanningen een hogere graad van kennis verwerven.

Ondanks het niet onmiddellijk aansluiten van het ASO met de arbeidsmarkt hebben deze schoolverlaters uiteraard wel capaciteiten. Zowel voor henzelf maar zeker ook voor de arbeidsmarkt is het een pijnlijke vaststelling dat zij deze capaciteiten niet aanwenden om een opleiding in het hoger onderwijs met succes af te ronden.

• Ondanks alles houden schoolverlaters uit het ASO goed stand in deze crisisperiode. Zij kiezen dus blijkbaar voor minder conjunctuurgevoelige sectoren maar evengoed zijn er wellicht een aantal die van de nood een deugd maken en alsnog de sprong willen maken naar een opleiding uit het hoger onderwijs.

✓ Hoger onderwijs biedt de grootste garantie op werk

Het hoger onderwijs blijft globaal de beste garanties op werk bieden. 5,1% van de schoolverlaters is na 1 jaar werkzoekend maar diegenen die dan nog geen werkervaring hebben, waren nooit met minder.

Professionele bachelors vinden nog steeds vlot aansluiting met de arbeidsmarkt. Dit niveau is en blijft voornamelijk het terrein van de vrouwen die veelal andere keuzes maken dan de mannen. Mannen stromen voor het eerst iets beter door naar de arbeidsmarkt dan vrouwen omdat zij veel meer voor techniek kiezen.

Professionele bachelors vormen nog steeds de ruggengraat voor het remediëren van de knelpunten op de arbeidsmarkt, zeker in de gezondheidszorg en de techniek. Een grotere instroom in dit niveau zal niet voor absorptieproblemen zorgen op de arbeidsmarkt.

Doorheen deze ganse studie valt een positieve evolutie waar te nemen in het opdoen van werkervaring in het eerste jaar na het verlaten van de school. In geen enkel niveau zijn er meer schoolverlaters die hun eerste jaar na de school afsluiten met ervaring dan bij de professionele bachelors, amper 0,5% heeft geen werkervaring na 1 jaar.

Voor het eerst worden we in deze studie ook geconfronteerd met **academische bachelors**. Hoewel zij een diploma verwerven kan hun opleiding toch niet als beëindigd beschouwd worden. Dit vertaald zich dan ook in een rest% dat vergelijkbaar is met dat van het beroepssecundair onderwijs. Jammer dat in deze studie 213 academische bachelors de school verlieten in het zicht van de eindmeet.

Het verhaal van de **masters** is dan weer een echt succesverhaal. Geen enkel niveau in deze studie haalt een lager rest% dan de masteropleidingen. Ook het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar is het op 2 na laagste en was nooit eerder zo laag.

In een groot aantal masteropleidingen is na 1 jaar geen enkele schoolverlater nog werkzoekend. De kennismaatschappij waarin wij leven heeft in toenemende mate behoefte aan hooggeschoolde werkkrachten om zijn innoverende rol verder te kunnen spelen.

Ook in dit niveau is er een overwicht van de vrouwen die toch wel andere keuzes maken dan mannen. Sommige opleidingen zijn bijna een exclusief terrein van vrouwelijke studenten terwijl techniek toch nog steeds hoofdzakelijk een mannenzaak blijft. Deze evolutie houdt op de langere termijn wel risico's in op tekorten bij wetenschappers en toegepaste wetenschappers. Vrouwen moeten dus zeker gestimuleerd worden om ook deze opleidingen in overweging te nemen, temeer omdat de uitstroomkansen naar de arbeidsmarkt minstens even gunstig liggen als voor de mannen.

Ondanks een verslechtering van de economische toestand blijkt de crisis niet direct veel vat te hebben op hooggeschoolde schoolverlaters. Bij de mannen blijft het rest% status quo eind februari 2009 in vergelijking met juni 2008.

Bij de vrouwen echter meten we een sterke daling, in zoverre dat het rest% dat oorspronkelijk hoger lag dan dat van de mannen nu plots een stuk lager ligt. Hooggeschoolde vrouwen verbeteren hun positie dus nog aanzienlijk ondanks de crisis.

Bij de Professionele bachelors zijn het eveneens de vrouwen die geen hinder schijnen te ondervinden van de crisis terwijl het rest% bij de mannen quasi constant blijft eind februari 2009.

Het rest% bij de academische bachelors dat al hoog was, neemt nog licht toe eind februari 2009 en ook in dit niveau bieden de vrouwen wat beter weerstand tegen de crisis dan de mannen.

Ook bij de masters doet zich dezelfde evolutie voor. Het rest% daalt globaal maar de daling komt volledig voor rekening van de vrouwen. Het aantal mannelijke werkzoekende schoolverlaters blijft quasi constant tussen juni 2008 en februari 2009. Een aantal masters kon allicht hun voordeel doen door de studieduurverlenging van bepaalde opleidingen

- Een diploma halen biedt een belangrijk voordeel voor het vinden van een job.
- De juiste instelling en de bereidheid om zich voortdurend bij te scholen worden steeds belangrijker.
- Kiezen voor een opleiding is een belangrijke stap in een mensenleven. Een goede reden om zich degelijk te informeren over de mogelijkheden die het onderwijs biedt.
- Kiezen voor een arbeidsmarktgerichte opleiding is belangrijk maar minstens even belangrijk is de motivatie van waaruit deze keuze gemaakt wordt.

Bijlage: Opvolgingscijfers per studieniveau

Totaal	Schoolverlaters	Nog werkzoekend				
		Aantal 2007	Aantal juni 2008	t.o.v. totaal		% zonder werkervaring
				juni 2008	feb. 2009	
Studieniveau						
Max. sec. onderwijs van de 1 ^{ste} graad	1.974	496	25,1%	33,1%	3,2%	
Leertijd	1.323	140	10,6%	14,7%	0,6%	
Deeltijds Beroepssec. onderwijs	2.506	663	26,5%	32,8%	4,4%	
Algemeen sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	355	47	13,2%	14,9%	2,5%	
Beroepssec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	4.188	1.066	25,5%	32,2%	6,0%	
Technisch sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	1.273	217	17,0%	22,2%	3,1%	
Kunstsec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	154	28	18,2%	29,2%	7,8%	
Algemeen sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	5.874	567	9,7%	9,2%	2,5%	
Beroepssec. onderwijs van de 3 ^{de} & 4 ^{de} graad	14.756	1.402	9,5%	13,1%	1,9%	
Technisch sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	13.421	1.260	9,4%	10,4%	2,1%	
Kunstsec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	866	151	17,4%	14,4%	2,9%	
Professionele bachelor	15.886	858	5,4%	4,2%	0,5%	
Academische bachelor	213	18	8,5%	8,9%	2,8%	
Master	15.111	704	4,7%	4,2%	0,9%	
Totaal	77.900	7.617	9,8%	11,2%	1,9%	

Mannen	Schoolverlaters	Nog werkzoekend				
		Aantal 2007	Aantal juni 2008	t.o.v. totaal		% zonder werkervaring
				juni 2008	feb. 2009	
Studieniveau						
Max. sec. onderwijs van de 1 ^{ste} graad	1.290	317	24,6%	33,4%	2,7%	
Leertijd	845	61	7,2%	13,8%	0,5%	
Deeltijds Beroepssec. onderwijs	1.683	403	23,9%	32,0%	3,9%	
Algemeen sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	229	31	13,5%	15,3%	1,7%	
Beroepssec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	2.484	572	23,0%	31,7%	5,6%	
Technisch sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	847	138	16,3%	22,2%	3,2%	
Kunstsec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	85	14	16,5%	31,8%	7,1%	
Algemeen sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	3.119	357	11,4%	10,5%	3,2%	
Beroepssec. onderwijs van de 3 ^{de} & 4 ^{de} graad	7.551	608	8,1%	13,2%	1,5%	
Technisch sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	7.830	680	8,7%	10,4%	2,1%	
Kunstsec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	352	74	21,0%	17,6%	2,8%	
Professionele bachelor	5.754	279	4,8%	4,7%	0,7%	
Academische bachelor	104	7	6,7%	8,7%	1,9%	
Master	6.969	309	4,4%	4,4%	1,2%	
Totaal	39.142	3.850	9,8%	12,6%	2,0%	

Vrouwen	Schoolverlaters	Nog werkzoekend				
		Aantal 2007	Aantal juni 2008	t.o.v. totaal		% zonder werkervaring
				juni 2008	feb. 2009	
Studieniveau						
Max. sec. onderwijs van de 1 ^{ste} graad	684	179	26,2%	32,6%	4,2%	
Leertijd	478	79	16,5%	16,3%	0,8%	
Deeltijds Beroepssec. onderwijs	823	260	31,6%	34,4%	5,6%	
Algemeen sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	126	16	12,7%	14,3%	4,0%	
Beroepssec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	1.704	494	29,0%	32,9%	6,6%	
Technisch sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	426	79	18,5%	22,1%	3,1%	
Kunstsec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	69	14	20,3%	26,1%	8,7%	
Algemeen sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	2.755	210	7,6%	7,8%	1,6%	
Beroepssec. onderwijs van de 3 ^{de} & 4 ^{de} graad	7.205	794	11,0%	12,9%	2,4%	
Technisch sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	5.591	580	10,4%	10,4%	2,0%	
Kunstsec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	514	77	15,0%	12,3%	2,9%	
Professionele bachelor	10.132	579	5,7%	3,8%	0,4%	
Academische bachelor	109	11	10,1%	9,2%	3,7%	
Master	8.142	395	4,9%	4,0%	0,8%	
Totaal	38.758	3.767	9,7%	9,8%	1,7%	